

Mircea , de aici începe fișierul II
Poate renumerotezi de la 1..

I.bis.Partidul Poporului.Politică curentă.

1928-1932

I.bis.Partidul Poporului.Politică curentă.....	1
1928-1932.....	1
1.) Campania antiliberală a PP.,Sept.-oct 1928.....	6
-----	6
Guvern Maniu.Legislatura I . Sesiunea I. 1928/1929.....	6
-----	6
2.)O.Goga (P.P.) ,Discurs la Mesaj, 15 ian.1929.....	6
▫ PP-Averescu.....	6
▫ PNL. (vezi la PNL).....	7
(polemică cu Duca).....	7
▫Regionalismul PNȚ (vezi la PNȚ și Etică).....	7
(polemică cu Gafencu).....	7
▫ Alianța PNȚ cu PSDR. (vezi la PNȚ și PSDR).....	7
(polemică cu Vaida).....	7
▫ Izolaționismul PNȚ (vezi la PNȚ).....	7
(polemică cu Vaida).....	7
▫ PSDR - polemică cu Vaida - (Vezi pe larg la PSDR).....	7
▫Alianța PNȚ cu Partidul Evreesc.....	7
▫Statutul minorităților.....	8
▫ Respinge calomniile . (p. 381-383) (Vezi la Etică, moravuri).....	8
▫ Sufletul. Țărănimea.Intelectualii. Regionalismul. Demagogia.....	8
▫Monarhia.....	8
▫ Idealul național . Demobilizare morală.....	8
▫Rassa.Naționalismul.....	9
▫Demisia lui Manoilescu.....	9
3.) M.Manoilescu ,Demisia din P.P., 21 dec.'28.....	9
4.) P.Andrei (PNȚ) ,Discurs la Mesaj, 16 ian.'29.....	10
5) Polizu Micșunești ,Discurs la mesaj, 16 ian.'29.....	11
▫ Replici lui Goga	11
▫Partidul Poporului.....	11
6.) O.Goga (PP), Comunicare [pericolul bolșevic],1 febr.'29.....	11
II) Virgil Madgearu (Ministr. Industr.) , răspuns lui Goga ,.....	12
▫ "Pericolul" bolșevic în Basarabia ? (vezi la PNȚ).....	12
▫ Iresponsabilitatea lui Goga	12
III) N. Iorga (PND) : (vezi la PND).....	12
IV)N.Coroadeanu (PNȚ).....	12
V) O. Goga : a adresat întrebarea lui Maniu; nu ține ca citatele să se publice în M.O.....	12
7.) Al Averescu (PP) , Senat, 5 mart.'29.....	13
8.) N.Iorga, Discurs la mesaj, 29 dec. 1928.....	13
▫ Popularitatea	13
9.) I.Fluerăș, Discurs la mesaj, 18 ian.'29.....	14
▫ PSD ,Mișcarea social democrată.....	14
▫ Recurs istoric : social-democrația română.....	14
▫ PSD / PNR .Revoluția din 1918	14
▫ Exploatarea minerilor decâtre Goga et&.....	14
▫ Cartel PP - PSD. 1919. [L.D cusut cu ață albă !].....	15
10.) V.Toncescu (raportor la Mesaj) Discurs final la dezbateri mesaj , 28 ian.'29.....	15
▫ Discursul lui O.Goga , nu a arătat nici obiecțiunile la programul guv. PNȚ,.....	15

nici doctrina partidului său (P.P.).....	15
▫ Rolul nefast al lui Goga.....	15
11.) O.Goga (P.P.).....	16
▫ Pactul Kellog >Tratatul de la Moscova	16
▫ Duplicitatea Moscovei	16
-----	16
Guvern Maniu.Legislatura I . Sesiunea II. 1929/1930.....	16
-----	16
12.) "Un bilanț controversat ", 10 nov.'29 [aniversarea unui an].....	16
▫ Atmosferă politică	16
13.) General Averescu (P.P.) despre regimul PNȚ , nov.'29.....	16
▫ Regimul PNȚ.....	17
▫ Reforma administrativă.....	17
14.) Viorel V.Tilea (PNȚ,Cluj, chemărist), discurs la mesaj, 28 nov.'29.....	17
▫ Absența calculată a opoziției.....	17
▫ Ideea Rotativei guvernamentale.....	18
▫ Biserica.....	18
▫ "Chemăriștii " "Voinicii".....	18
15.) M.D.Ralea, (PNȚ, deputat Fălcium),discurs la mesaj, 16 dec.'29.....	18
▫ Partidul Poporului - Averescu : "tirania".....	18
16.) Pamfil Șeicaru (ziarist independent, pe lista PNȚ, deputat de Dolj),.....	19
▫ Opoziția : PNL. PP.....	19
-----	20
Restaurația.Carol II.....	20
-----	20
17) O.Goga-Restaurația : 8 iunie'30.....	20
▫ Camera (vezi context, atmosferă etc. la Restaurație, Monarhie.).....	20
-▫ Retro,Consiliul de Coroană, 1926.....	20
8 iun.'30.....	20
▫ Adunarea Națională :proclamarea Regelui Carol II.....	20
Goga / iun.'30.....	20
▫ Retro 4 ian.'26.....	21
Goga /.....	21
▫ 8 iunie'30 :	21
18.) graI.Averescu, Expunere , în Comit.Ex.al PP, 13-14 iunie'30.....	21
▫ Retro 1926.....	21
▫ Destăinuiri !.....	22
▫ 6 iunie'30, noaptea. Retro , Prințul Carol ; Restaurația:regele Carol II.....	22
-----	22
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31.....	22
-----	22
19.) Nicolae Iorga, Intervenție, 18 nov.'30.....	22
▫ Intențiile MSR Carol	23
▫ Datoria partidelor, a Parlamentului, a Guvernului	23
20.) Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30.....	23
▫ PP-Averescu.....	23
21.) I.Nicolau (PNȚ-tineret,deputat de Bacău, avocat), discurs la mesaj, 3 dec.'30.....	23
▫ Partidul Poporului.....	24
22.) Nicolae Iorga (PND) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30.....	24
23.) M.D.Ralea (PNȚ) , discurs la mesaj , 8 dec.'30.....	25
▫ Dinamica sistemului de partide.....	25
▫ P.P.-Averescu.....	25
Sistemul de partide ;criza partidelor ?.....	25
Guvern de mână forte.....	26
24.) A.C.Cuza (LANC, deputat de Roman, alegeri parțiale) , discurs la mesaj, 13 dec.'30.....	26
▫ Curente de opinie : PP, PNȚ, PNL.....	26

25.) A.C.Cuza (LANC), continuarea discursului la mesaj, 15 dec.'30.....	27
▫ Memoriul LANC, 20 sept.'30.....	27
▫ Succesiunea la guvernare	28
26) C.Gongopol (ziarist independent) , discurs la mesaj, 15 dec.'30.....	28
▫ Criza partidelor = eclipsa personalităților.....	28
-----	29
Guvern Iorga -Argetoianu .Legislatura I. Sesiunea extraordinară, iun.1931.....	29
-----	29
27.) Octavian Goga (P.P.-Averescu *) , discurs la Mesaj, 25 iunie 1931.....	29
* Notă , Gr.Trancu -Iași : " Partidul Poporului " -.....	29
▫ Regimul PNȚ.....	29
▫ Guvern de "uniune națională" ;.....	30
▫ Formula Titulescu.....	30
▫ Guvern Iorga-Argetoianu.....	30
▫ Nicolae Iorga (portret politic).....	31
▫ Guvernul Iorga -Argetoianu - continuare -.....	31
Goga -Iorga / '31.....	31
▫ Iorga - Ardelenii.....	31
▫ Minorități.....	32
▫ Stat național unitar.....	33
▫ Sentimentalism , patetism.....	34
▫ Locul partidelor politice.....	34
Goga / 31.....	35
▫ PNL.....	35
▫ Majoritățile iorghiste.....	36
28.) IG Duca , replică la discursurile lui Cuza și Goga , 30 iun.'31.....	37
▫ PNL	37
▫ Cartelul PNL-guv.Iorga.....	37
▫ Sistemul de partide.....	38
29.) Octavian Goga (PP) , replică la replica lui I.G.Duca 30 iun.'31.....	38
▫ Regența	38
▫ Restaurația.....	39
30.) IG Duca , replica a II -a la replica lui Goga , 30 iunie '31.....	40
-----	40
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932.....	40
-----	40
31.) Al.Otetelișanu (PP) , discurs la mesaj , 24 nov.'31.....	40
▫ Guvern Iorga-Argetoianu.....	40
▫ Atăcarea partidismului	41
▫ Rolul partidelor.....	42
▫ Rolul partidelor politice - continuare -.....	43
▫ Guvernările Partidului Poporului.....	44
* Notă . Greva generală --.....	44
Otetelișanu -Iorga / retro '20.....	44
** Notă. Reforma agrară -.....	44
Iorga - Otetelișanu / nov. 31.....	45
▫ Necesitatea colaborării ; nocivitatea campaniilor calomnioase	45
32.) Gr.Trancu-Iași (PP) discurs la Mesaj, 26-27 nov.'31 (nexeroxat, nefișat).....	45
33.) O.Goga (PP) intervenție , 10 dec.'31.....	45
34.) O.Goga (PP) , Circulară către președinții organizațiilor județene și.....	45
35.) Al.Otetelișanu (P.P.-Averescu) , Declarație la conversiune, 5 mart.'32.....	46
▫ Varianta Averescu.....	46
▫ Conversiunea-Argetoianu.....	46
▫ Lipsa finanțării conversiunii.....	46

▫ Nedreptățirea debitorilor.....	47
▫ Periculozitatea legii.....	47
▫ Respingerea conversiunii Argetoianu.....	47
36.) Al.Otetelișanu "Cazul Romulus Boilă " , 14 martie '32.....	47
▫ P.P (Al Otetelișanu).....	48
37.) Petru Groza către mareșal Averescu , Deva , 15 mart.'32.....	48
38.) Criza din Partidul Poporului , 22 martie '32.....	49
39.) " Congresul noului partid național-agrar ".....	49
Goga / apr.'32.....	49
▫ Ruperea de PP.....	49
40.) Gr.Trancu-lași (PP) , comunicare la Regulament, 11 apr.'32.....	50
41.) O.Goga, discurs la întrunirea PNA de la Ploiești, 8 mai '32.....	50
Caderea guv.lorga.....	50
Inercarea lui Titulescu.....	50
Guvern de alegeri Vaida.....	50
-----	50
42.) PP: reacții, opinii, p.d v. la căderea guvernul lorga , 1 iun.'32.....	50
43) Gr.Trancu-lași (PP) , Partidul Poporului " , iun.'32.....	51
44.) PP: poziția față de guvernul de "concentrare" -Titulescu.....	51
45) PP : poziția față de guv.de " alegeri " al.Vaida	51
46.) Rezultatele la alegerile din aug.'32.....	52
-----	52
Guvern Al.Vaida Voevod .Legislatura II .Sesiunea extraordinară , 10 aug.-oct.'32.....	52
-----	52
47.) V.Roșețeanu (PP-Averescu) , Declarație la mesaj, 16 aug.'32.....	52
48.) V.Roșețeanu (PP-Averescu) , protest la Regulament , 1 sept.'32.....	52
49) V.Rădulescu (PNTJ , Raportor la Adresă) , discurs conclusiv, Cameră , 1 sept.'32.....	52
▫ Limbajul parlamentar.....	52
▫ Consens și responsabilitate.....	53
▫ PP-Averescu.....	53
50.) V.Roșețeanu (PP) , la Legea control avere ... 24 sept.'32.....	54
▫ Legea.....	54
51.) I.Zelea Codreanu (G de F) , discurs la legea control avere și apărarea onoarei , 24 sept.'32.....	55
▫ Biografie politică.....	55
52.) V.Roșețeanu (PP) , la demisia lui Titulescu , 29 sept.'32.....	55
53.) Anibal Teodorescu (P.P) , la Conversiune, 2 oct.'32.....	55
54.) V.Roșețeanu (PP) , la Conversiune , 3 oct.'32.....	56

1.Campania antiliberală a **P.P.** sept.-oct 1928

Guvern Maniu.Legislatura I . Sesiunea I. 1928/1929

2. **O.Goga** (P.P.) discurs la mesaj, 15ian.'29
3. **M.Manoilescu** (PP) -Demisia - 21 dec.'28
4. **P.Andrei** (PNTJ),discurs la mesaj, 16 ian.'29
5. **Polizu Micșunești** (PNTJ) ,discurs la mesaj, , 16 ian. '29
6. **O.Goga** (PP), Comunicare [pericolul bolșevic],1 febr.'29
V.Madgearu (PNTJ), **N.lorga** (PND), **I.Codreanu** (PNTJ),**Stratan** (?)
, Răspuns și reacție la comunicarea lui Goga, 1 febr.'29
- 7 **Al.Averescu** (PP) , 5 martie 1929
- 8.**N.lorga**, Discurs la mesaj, 29 dec.'28
- 9.**I.Flueraș** (PSD) , discurs la mesaj, 18 ian.'29
- 10.**V.Toncescu** (raportor) discurs final la mesaj, 28 ian.'29
- 11.**O.Goga**, la ratificarea Tratatului de la Moscova , 14 febr.'29

Guvern Maniu.Legislatura I . Sesiunea II. 1929/1930

12. **P.P.** , manifestare, nov.'29
 13. **General Avrescu** , despre regimul PNT, Manifeste și "Îndreptarea" , nov.'29
 - 14.**V.V.Tilea**, discurs la mesaj, 28 nov.'29
 - 15.**M.D.Ralea**, discurs la mesaj, 16 dec.'29
 - 16 **Pamfil Șeicaru**, discurs la mesaj, 10 dec.'29
-

Restaurația .Carol II

- 17.**Octavian Goga** (P.P.),declarație la Restaurația lui Carol II, 8 iun.'30
 - 18.Declarațiile **gral Avrescu** în Comit.Execut.al PP, 13-14 iun.'30
Retro , Prințul Carol ; **Restaurația:regele Carol II**
-

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNT.Sesiunea III, 1930/'31

- 19.**Nicolae Iorga** (PND), Intervenție, 18 nov.'30
 - 20.**Virgil Solomon** (PNT-ardelean),discurs la mesaj, 29 nov.'30
 - 21.**I.Nicolau** (PNT-tineret),discurs la mesaj, 3 dec.'30
 - 22.**N.Iorga** (PND), discurs la mesaj, 5 dec.'30
 - 23.**MDRalea** (PNT), discurs la mesaj, 8 dec.'30
 - 24.**ACCuza** (LANC), discurs la mesaj, 13 dec.'30
 - 25.**ACCuza** (LANC), continuare discurs [Memoriul LANC, 20 sept.'30], 15 dec.'30
 - 26.**C.Gongopol** (ziarist independent, lista PNT), 15 dec.'30
-

Guvern Iorga -Argetoianu .Legislatura I.Sesiunea extraordinară , iun.'31

- 27.**Octavian Goga** (P.P.) , discurs la Mesaj, 25 iunie 1931.
Dialog **Goga -Iorga.**
 28. **IGDuca** , replică la discursul lui Goga.30 iun.'31
 - 29.**Octavian Goga** (PP) ,replică la replica lui **IGDuca** , 30 iun.'31
 - 30.**IGDuca** , replica a II-a , la replica lui Goga, 30 iunie'31
-

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

- 31.**Al.Otetelișanu** (PP) , discurs la mesaj, 24 nov.'31
 32. **Gr.Trancu-Iași** (PP) discurs la Mesaj, 26-27 nov.'31 (nexeroxat, nefișat)
 - 33 **O.Goga** (PP) , intervenție, 10 dec. '31
 34. **O.Goga** (PP) către președinții organiz.județene, 3 mart.'32
 35. **Al.Otetelișanu** (PP) , Declarație la conversiune, 5 mart.'32
 - 36.**Al.Otetelișanu** (PP) , la "Cazul Boilă" și legea privind controlul averilor, 14 mart.'32
 37. **Petre Groza către Al.Avrescu , 15 mart.'32**
 - 38.Criza din **Partidul Poporului** , 22 martie '32
 - 39.Congresul fracțiunii **PP- Goga** ; crearea **P.Național Agrar -O.Goga**, 10 aprilie 1932
 - 40.**Gr.Trancu-Iași** (PP) , comunicare la Regulament: 11 apr.'32
 - 41.**O.Goga**, discurs la Întrunirea PNA, Ploești, 8 mai'32
-

Caderea **gouv.Iorga**

Inercarea lui Titulescu

Guvern de alegeri **Vaida**

- 42.**PP**: reacții, opinii, p.d v. la **căderea guvernul Iorga** , 1 iun.'32
- 43 **Gr.Trancu-Iași** (PP) , Partidul Poporului " , iun.'32
- 44**PP- Avrescu** : poziția față de **guvernul de "concentrare" -Titulescu** , 4 iun.'32
- 45.**PP** : poziția față de **gouv.de " alegeri " al.Vaida** , 8 iun.'32

46. Rezultatele la alegerile din aug.'32

Guvern Al.Vaida Voevod .Legislatura II .Sesiunea extraordinară , 10 aug.-10oct.'32

47. **V.Roșețeanu** (PP-Averescu) , Declarație la mesaj, 16 aug.'32
48. **V.Roșețeanu** (PP-Averescu) , protest la Regulament , // i se refuză discurs // 1 sept.'32
49. **V.Rădulescu** (PNȚ) , raportor Adresă, discurs -concluzie , **Cameră** , 1 sept.'32
50. **V.Roșețeanu** (PP) , discurs la Legea control avere , apărarea onoarei, 23 sept.'32
51. **I.Z.Codreanu** (G de F) , " " " " " " " " 24 sept.'32
52. **V.Roșețeanu** (PP) , la demisia lui Titulescu , 29 sept.'32
53. **Anibal Teodorescu** (PP) , la Conversiune , 2 oct.'32
54. **V.Roșețeanu** (PP) , la Conversiune , 3 oct.'32
55.

1.) Campania antiliberală a PP.,Sept.-oct 1928

PP. Continuă campania "Îndreptarea" (21 sept) un articol de o neobișnuită violență. Paralel, continuă campania lor de zvonuri, culise., anunțând "lovituri " și "combinații" de guvernare, ca în 1926. ("Dimineața", 23 sept. '28)

Guvern Maniu.Legislatura I . Sesiunea I. 1928/1929

2.)O.Goga (P.P.) ,Discurs la Mesaj, 15 ian.1929

[DAD,MO 10 /'29, șed. 15 ian.'29, p . 371- 388.]

Este primit cu vădită aversiune ,de la început, de majoritarii PNȚ.

Goga /'29

▣ PP-Averescu

/Se va conforma uzanțelor parlamentare , ca **reprezentant al PP**,

Voce PNȚ : muribund

O.G. : "al cărui credincios soldat am fost, sunt și voi fi "

Deseori i se strigă că PP a murit ! *

* În cartel electoral cu PND-Iorga, în alegeri PPa avut capi de listă :

M.Manoilescu ,Cezar Papacostea ,Gral Averescu,gral Rășcanu,,prof. I.Petrovici ,
prof.PPNegulescu, Gr.Trancu-Iași ,C.Garoflid, O.Goga, Gr.Filipescu, prof.Emilian Antonescu,
Stan Ghițescu, Al.Spineanu, gral Coandă, Tilică Ioanid, Petre Papacostea ș.a. (Dimineața, 22
nov.'28)

....În fața unui mormînt nu se urlă !

"Clamoarea "cu care este primit , este"certificatul" lui de existență politică "

Ionel Țăranu (PNȚ, ziarist evreu) :Nu este vorba de un mort , ci de o stafie !

O.G.: Strigați, deci exist !

P.Andrei (PNȚ) : sunt și morți care nu pot fi iertați.

O.G.: Orice ploaie de invective personale veți rezezi asupra mea,

o voi primi cu liniște , punîndu-mă sub protecția ideilor de imparțialitate cu cari d.Cicio Pop a ocupat fotoliul președințial.

Din libertatea ce veți acorda cuvîntului meu, va înțelege țara atmosfera de reală libertate din care au ieșit alegerile dv.

Voci PNȚ :explicați mustul care fierbe! ,explicați barierele !

Ai cerut voie dlui Duca ? (p. 371)

Goga /'29

▫ PNL. (vezi la PNL)

(polemică cu Duca)

▫Regionalismul PNȚ (vezi la PNȚ și Etică)

(polemică cu Gafencu)

▫ Alianța PNȚ cu PSDR. (vezi la PNȚ și PSDR)

(polemică cu Vaida)

▫ Izolaționismul PNȚ (vezi la PNȚ)

(polemică cu Vaida)

[L.D . : Vaida îi aduce aminte de colaborarea cu ungurii , în alegerile din 1927, când a înfrînt frații ,cu ajutorul lui " **Magyar Party**", a cîștigat alegerile cu cele **20 de procente de la unguri** ;Goga dă înapoi (n-a spus aceasta;nu impută nimic ; nu batjocorește) Izbucnește o mare polemică -scandal

Goga /'29

▫ PSDR - polemică cu Vaida - (Vezi pe larg la PSDR)

/Mulțumește lui Vaida că "a înjghebat o specifică concepție socialistă" și ar dori ca **socialiștii** să se prezinte pînă la sfîrșit în această postură , **desmințind astfel și doctrina** de care s-au împărtășit ,de cînd s-au ivit ,și " **creînd un socialism românesc ad-hoc între granițele României, fără nici o legătură cu doctrina socialistă de peste frontieră "**

- **Vaida : iar o sucești !**

Goga : "Aș fi foarte satisfăcut dacă din contactul cu dvs. ar deveni niște naționaliști , așa cum doriți să ni-i înfățișați,

care să adere la toate idealurile noastre naționale ." (p.375- 377)

Goga /'29

▫Alianța PNȚ cu Partidul Evreesc.

PNȚ a făcut alianță cu **partidul sionist** .Cu această ocazie vrea să facă cîteva **declarații cu caracter personal** , pentrucă **o presă potrivnică** i-a făcut **repuția de a fi "antisemit"** .

"**Eu nu sunt antisemit** , pentrucă

antisemitismul este o postură de ură religioasă și de rassă , și nu m-am găsit niciodată în această **atitudine** .

Și dacă ar fi fost momente de ură de rassă pe urma unei izbucniri a **instinctelor mele de răzvrătire** , înainte de război, în flacăra mare a războiului,**s-a consumat tot capitalul meu de ură** și ,

după marea dramă , **azi privesc raporturile cu toate neamurile** printr-un **sentiment de puritate morală desăvîrșită."**

/El se ridică doar împotriva celor care **invadează clandestin România**, împotriva lor va lupta în continuare.(p.377- 379)

(Vezi la **Evrei și Antisemitism**)

Goga / '29

▫Statutul minorităților.

/ **Critică PNT** că invocă mereu **Hotărîrea de la Alba Iulia**. (argumente)

/ "Eu în această concepție , care a fost lansată atunci,
văd **o concepție de Stat federativ , nu de Stat național.**"

(Proteste , vociferări la PNT)

Vaida /'29 -Intervenție -

[L.D : invective , injurii , dar nu contra argumente !]

-Al.Vaida -Voevod (,PNT,ministr. Interne) :"[...] nu se poate ca **dta** să vii și, dintr-un ansamblu de hotărîri de la Alba Iulia , prin surprindere, **sucind și răsucind lucrurile**, să le prezinți într-**o lumină falsă** , și, în fața incintei, să crezi **o turburare a concepțiilor și noțiunilor.** " (Vezi la PNT)

/ "[...] Vorbești de **stat federativ**.[...] **Cine poate să te urmărească ?**

[...] să scoți **însinuări** la adresa[...] **reprezentanței poporului român** de dincolo de munți, [...] **falsificînd adevărul istoric** [...]

Eu știu **disprețul dtale față de popor**.[...]

O.Goga : "L-am scris în patru volume de poezii."

Ai fost pe banca asta , ai avut o majoritate aleasă cu **furtul de urne și baioneta** [...] dta, care **hulești Alba Iulia** [...] iar pe dta ca naționalist integrat , îngrijit de soarta viitorului acestui neam !?
[...]

Comiți o nemodestie [...] nu suntem aleși cu **baioneta** , nici cu **voturile ungurești** , [...] "

Cînd Goga era la guvern , au avut o discuție.La întrebările lui,

Goga i-ar fi răspuns:

- de ce suprimi presa ? **"Așa am poftă ! "**

-dar Constituția ? **"Constituția e bunul plac!"** (p. 379-380)

Goga /'29

▣ **Respinge calomniile . (p. 381-383) (Vezi la Etică, moravuri)**

Goga/'29

▣ **Sufletul. Tărănimea.Intelectualii. Regionalismul. Demagogia.**

/ " **România are destule resurse materiale**.[...] Din punctul de vedere **sufletesc**, însă, **România prezintă cîteva infirmități de naștere** , cu cari noi trebuie să luptăm,și pe care trebuie să le invocăm cu o crudă sinceritate ,mai ales , aici, în parlament, unde trebuie să privim în față toateobstacolele existenței noastre." (p. 383)
(Vezi **Etică, Mentalități**)

Goga /'29

▣**Monarhia.**

/ Vorbind despre **criza de adolescență** a poporului român, pe lîngă dezorganizarea mulțimii , pe lîngă compromiterea parlamentarismului,

a treia infirmitate a regimului politic în România

este de **ordin "constituțional "** -monarhia.

/ "Avem un **rege minor** [...] **o autoritate împărțită în trei** ,niciodată nu va echivala cu **o autoritate** , care era încarnată în **persoana unuia**, care era și **unsul lui Dumnezeu ."**

(p. 383-384)

Goga / '29

▣ **Idealul național . Demobilizare morală.**

/ Înainte de război , **societatea românească**, pe deasupra granițelor, avea **o credință** , credea în **idealul național**, avea un **fluid magnetic** care trecea **dincolo de interesele trecătoare.**

/ După război, unire,și intervenția la Budapesta , **sufletul românesc** ar fi trebuit să prezinte "**o expansiune**", să fi trăit "**zilele mari ale imperialismului românesc** , cu toate elementele sale firești,

cînd la **adăpostul crucii** și cu **spada în mînă** , ne-am fi lansat **optimiști** speranțele la **ziua de mîine.**" "N-am făcut acest lucru."

/ "Deodată cu demobilizarea noastră militară, s-a făcut și **demobilizarea morală a societății românești**" (Întreruperi, rumoare , la PNT)

Un popor **obosit**, în postură de **slăbiciune**, exploatată de dușmani.

Goga /29

▣Rassa.Naționalismul.

/ "Trebuie **să reinstalăm** în sufletele noastre **ideea națională** cu toate consecințele ei logice, trebuie **să reînviem particularismul de rassă** ,

ca o concepțiune care să fie **crezul nostru călăuzitor** în faptele noastre politice.[...] Trebuie făcută **o nouă scară a valorilor "**

/ Ne trebuie **un nou crez**, o radicală **primenire a simțirii românești** : **ideea națională.**

(**Vezi la Naționalism**)

"Eu ași dori să căutăm să judecăm oamenii cari cer cuvîntul în viața publică, după **numărul loturilor** pe cari le au **în cimitirile românești**;

Aș dori [...] să cerem și **certificatul de naștere** a celui care vrea să aibă un cuvînt în treburile publice [...]"

Politicește, întemeierea pe **clasa rurală și intelectuali.**

/Această îndrumare nu o va da **nici PNL** (care este călăuzit de o concepție materialistă), **nici PNT** (contaminat de concepții internaționaliste),**această concepțiune se va realiza în partidul condus de generalul Averescu .** (p. 384-387)

Goga /29

▣Demisia lui Manoilescu

/- Emil Fagure :

La 21 dec.'28 **M.Manoilescu a demisionat** din partidul

d-tale. (exclamații ironice Goga)

"O fi el sănătos, dar nu știu dacă partidul dvs este sănătos"

În scrisoarea adresată gralului Averescu, **MM condamna politica pătimașă contra presei** , faptul că s-a pus în slujba unei **fobii personale**, și că **a împiedicat o benefică fuziune** .[PNT]

"Ai făcut partidului **dtale proaste servicii !** [...]"

acțiunea dtale a fost **baza impopularității partidului** .[...]"

Pe urma acțiunii dtale,de un an și jumătate, ca ministru de Intene ați **pătimit** ceea ce ați pătimit. [...]"

dvs. sunteți într-o **situație destul de tragică**, politicește.[...]"

Ai crezut că în țara asta **totul e de vânzare** .[...]"

V-ați supărat că oficiosul partidului liberal a spus, în urma alegerilor, că sunteți **o ficțiune politică** .[...]" Nu știu ce vi s-a năzărit că d.**Duca este piaza rea a partidului dvs.**"

Goga (răspunsuri ironice) : (uitîndu-se la Duca)**Ai spus așa !?**

(la celelalte remarci, exclamații) : Să fie sănătos! Depinde ! E grav!

Ne-ați ostracizat dvs![presa] Ai devenit apărătorul partidului meu

Nu mă înfricoșa așa! **Sunt înmormîntat! Sunt mort !**

(**Pe parcursul acestei scene : ilaritate rumoare exclamații,întreruperi**)

O.Goga

3.) M.Manoilescu ,Demisia din P.P., 21 dec.'28

("Dimineața", 21, 22 dec. 1928)

/ **M.M.**(fost subsecretar de stat în gov.Averescu) a transmis gr-lului Averescu **o scrisoare** :

" La capătul unei **lungi crize de conștiință** , vin cu regret să vă rog a mă considera

demisionat irevocabil din partidul poporului.

[...] convingerile mele nu mai sunt încadrate în atitudinea politică a partidului."

"Cînd am intrat în partid , la începutul anului **1922** , partidul se găsea **doborît de la guvern** , într-o **situație morală și politică** din cele mai

grele. Eu **mi-am pus** totuși, **toate iluziile** în acest partid, **am crezut** cu tărie în el, am încercat

să-i dau prin **studiile și publicațiile mele**

o orientare doctrinară , care îi lipsea și - în sufletul meu îl idealizam.

" **Cînd în aprilie 1926 , partidul poporului a fost adus la guvern,** am crezut că **sosise ceasul** , nu numai ca să împlinescă **un program** binefăcător de guvernare , dar ca **să se afirme definitiv** în fața țării , ca un **organism politic independent**.[...] La aceste așteptări, cari erau și așteptările țării, **partidul poporului n-a răspuns**.Dacă **guvernarea** sa a adus îmbunătățiri reale în situația țării ,în schimb ea **s-a desfășurat** pînă în amănunte , **sub controlul unui alt partid politic**.[...]

" **Cînd în această atmosferă , am ridicat** , în decembrie **1926, glasul** [...] **dvs n-ați avut altă apreciere față de actul meu** , decît acela de **<greșală politică >**.De atunci, partidul a bătut continuu aceeași cale,

iar **eu m-am găsit continuu** , în partid, **în situația unui răzvrătit**.

" **Cînd după căderea de la putere în iunie 1927** , s-a pornit acea **furioasă și nedreaptă campanie împotriva noastră**, noi am răspuns prin timiditate și prin toleranță [...]

" **Vă reamintiți** că în cursul anului **1927** , v-am dat pentru prima oară **demisia mea din partid**.Știți cum din delicatețe față de dvs. **am amînat actualizarea și publicarea acestei demisii** și cum evenimentele survenite neașteptat - **procesul politic** care mi s-a deschis în octombrie - **au întîrziat** și mai mult **clipa de lămuriri** necesară.

"Față de aceste continui diferențe de păreri , **plecarea mea din partid** nu este decît un **act normal de cosecvență**.

(Înșiră **greșelile comise** de partid, **contrare opiniilor sale** : politica de dependență ; politica absurdă și pătimășă contra presei ;part.în slujba unei fobii personale[Goga]; împiedicarea unei fuziuni benefice [PNȚ])

Comentarii de presă : "Îndreptarea" a explicat demisia ca fiind determinată de **căderea lui MM la alegeri** (Botoșani.)

Prima știre a apărut în "Adevărul" .Din cercurile apropiate lui Manoilescu, se spunea că motivul principal l-ar fi constituit faptul că

Averescu urma sugestiile lui Goga .

Manoilescu se bucura de multe simpatii ,mai ales la tineretul partidului, fiind autorul eșafodajului legislativ și doctrinar al PP.

Petrovici ar fi spus (la Iași) că mulți sunt nemulțumiți de politica partidului, dar nu cu tendințe centrifuge.**Garoflid** a desmințit intenția de demisie din partid.**Averescu** ar fi răspuns demisiei printr-o scrisoare ,care n-a dat-o publicității.
M.Manoilescu

4.) P.Andrei (PNȚ) ,**Discurs la Mesaj, 16 ian.'29,**

(DAD, MO 20/29 ,p.400-406)

/Discursul lui **Goga** a înviorat atmosfera , dar a avut impresia că , atunci cînd a **"aruncat săgeți"** contra PNL, a fost ca o **"ceartă în familie"**, lăsînd o "punte de trecere, de împăcare " , **"o ofertă foarte deghizată de servicii"**.El a criticat PNL pentru că au introdus în Ardeal "sistemul proconsular" , dar dacă l-ar fi desemnat pe Goga...

sistemul n-ar mai fi fost criticat.

Andrei /'29

/P.P., condus de **gral Averescu** , este un partid de **"oportunitate"** (ca să evite termenul perojativ de "oportunism "),născut într-o atmosferă de **confuzie generală**, cînd poporul ,abia ieșit din război, suferea de acel

val de imoralitate , de **lipsă de respect** față de demnitatea ființei omenești, specific **epocilor de tranziție**.Poporul dorea un **"mai bine "**.

Atunci s-a ivit PP, dar ,din acest **"viciu congetinal "** , n-a avut niciodată legături cu realitatea, precum **n-a avut nici o ideologie**.

/ Unii din foștii **partizani talentați** (care l-au părăsit)

-aluzie evidentă la M.Manoilescu - au încercat să-i articuleze o ideologie, dar **nu au reușit** pentrucă **ideologia este rezultatul unei speculații raționale**,în cabinetul de lucru al unui om

inteligent.

P.P. nu a avut niciodată legătură cu realitatea, nu a avut vreo ideologie,
/Rolul PP a fost acela de "interimar", de "suplinitor" al PNL, când acesta se retăgea benevol de la guvernare. A fost un partid "beneficiar". (p. 401)

/Popularitatea generalului Averescu a fost rezultatul unei "contagiuni anormale" a mulțimii. O stare "patologică" de nemulțumire și iritațiune.

Când le-a ieșit în față acest militar de prestigiu, s-au îndreptat înspre el.

"Totdeauna așa este spiritul mulțimii, spirit gregar". (p. 402)

Petre Andrei

5) Polizu Micșunești, Discurs la mesaj, 16 ian.'29

(DAD,MO. 11/'29, p. 397-398 - text parțial)

▣ Replici lui Goga .

/Îl contreză privind afirmația că **socialiștii** ar fi fost o "invenție" a lui Maniu;

/ Îl critică pentru faptul că **dă vina pe PNL**, privind "regionalismul" din Ardeal (că n-ar fi cunoscut burghezia din Ardeal !!)

/ Că consideră **Regența** o "infirmiitate constituțională", după ce, ani de zile, se știe, PP a avut numai beneficii din partea ei .

Polizu-Micșunești /'29

▣ Partidul Poporului.

/ Goga afirmă că cei **2 piloni ai PP** sunt **intelectualii și țăranii**, și de aceea PP are un viitor.

Ori, **viitorul** unui partid stă în **program**, în **principii**, în **lozinci** superioare, care ... **lipsesc cu desăvîrșire PP**.

/ Toată **filipica lui Goga** **contra PNT**, a făcut impresia unei

"**cîntări a pătimirii noastre**", (p. 397)

Polizu Micșunești

6.) O.Goga (PP), Comunicare [pericolul bolșevic], 1 febr.'29

V.Madgearu (PNT), **N.Iorga** (PND), **N.Corodeanu** (PNT), **Stratan** (PNT)

Răspuns și reacție la comunicarea lui Goga, 1 febr.'29

(DAD,MO. 24/'29, șed. 1 febr.'29, p. 659 -665)

(vezi la **Învățămînt... Presă...Komintern ...PCR... PNT**)

I) Goga (PP)

" [...] sub privirea noastră se ridică, pe pămînt românesc, **flamura roșie a Uniunii Sovietice ?** În auzul nostru răsună goarna de chemare întru **apărarea bolșevismului < amenințat cu război din partea României > ?**

"Cînd **libertatea presei** se confundă cu **anarhia**, și cînd **dreptul de întrunire** se confundă cu **îndemnul la rebeliune**, țintind laolaltă la **răsturnarea ideii de Stat**, în împrejurările excepționale în cari se găsește Basarabia, oricare ar fi **utopiile unei ideologii chimerice**, **omul de Stat și bunul român preferă** ordinea încadrată în **rigorile militare și cenzura** cu toate severitățile ei." (**Proteste la PNT**)

/ **O.Goga** : "[...] suntem puși în fața unei **mișcări cu țeluri precise**,

eu într-adevăr spun sincer că **nu mă așteptam la atitudinea dvs** de azi...

(vrea să citească din "Pravda ...**este întreprins virulent**)

/ **O.Goga** : "**Propaganda sovietică se duce la lumina zilei**,

cu o **îndrăzneală** care nu se poate explica decît prin **slăbiciunea** celor care ar trebui să se apere împotriva ei.

Mă întreb :suntem în România într-o **eclipsă totală de patriotism**,

de **inteligentă** sau de **voință** ?

Sunt acestea **preludiile unei descompuneri** ? Suntem copleșiți de atîta lașitate, încît **nu mai**

suntem în stare să reacționăm ?

(Sgomot, vociferări) [...] de aceea , **întreb** :

ce **măsuri trebuie să ia** d. președinte al Consiliului de Miniștri [**Maniu**] față de această ofensivă a propagandei destructive din Basarabia ?"

(Îi răspunde V.Madgearu - vezi la PNT)

II) Virgil Madgearu (Ministr. Industr.) , răspuns lui Goga ,

Răspunde în absența președ. **Iuliu Maniu**. Se auzise că **Goga** va arunca

"o bombă" în Parlament. Madgearu l-a rugat pe Cicio-Pop, să-i dea cuvîntul, ca să explodeze bomba cu un ceas mai devreme .

"Bomba" nu atinge guvernul, ci "ultimele resturi ale reputației " lui Goga.

Madgearu /'29

▣ "Pericolul" bolșevic în Basarabia ? (vezi la PNT)

/De ce nu a cercetat dl Goga (are acolo pe **Sergiu Niță** , ministru de 2-3 ori în guv Averescu) , în cîte exemplare se tipărește acea **fițuică imundă**

în care scriu **cîțiva descreerați** sau **cîțiva agenți plătiți** ?

Dacă era patriot , avea datoria să aducă la cunoștința guvernului .

▣ Iresponsabilitatea lui Goga .

/Cînd a doua zi urma să se semneze Împrumutul extern, cînd peste o săptămînă urma să se voteze stabilizarea monetară, Goga venea cu acea **"bombă"**. În spatele lui erau **"regimente de jandarmi și de armată "** **"aservite scopurilor politice"**.

/ Goga mai avea și acea "dorință extraordinară " să vadă iar "presa înlănțuită și întrunirile publice stîfnjite [...] " .

/ Dar de aici pînă la **starea de alarmism** și pînă la a da publicitate unei întruniri de 20-30 , cel mult 50 de cetățeni [...] fără nici un răsunset [...] eu cred că este o distanță mare , este **distanța** care desparte **spiritul omului de Stat** , de **spiritul aventurierului** care caută să **pescuiască în apă tulbure"**

(aplauze prelungite la PNT)

Madgearu

III) N. Iorga (PND) : (vezi la PND)

/"Nu sunt partizanul măsurilor represive (aplauzePNT)

Orice dictatură mi se pare periculoasă (aplauze PNT) iar **o dictatură care n-are geniu la spatele ei , poate deveni și ridicolă"** (aplauze PNT)

IV)N. Corodeanu (PNT)

- Să fie consultată camera dacă nu este cazul ca **citatele** din jurnalele **aduse de Goga , să nu apară în Monitorul Oficial** , pentru a nu se face publicitate.

Voce PNT: Aceste știri au fost aduse subversiv de Goga .

Șt.Cicio Pop : Birorul Camerei va hotărî.

V) O. Goga : a adresat întrebarea lui Maniu; nu ține ca citatele să se publice în M.O.

Este liniștit "după ce și-a descărcat conștiința " .

El nu a adus "o bombă", i se face **"proces de intenție."**

Cea mai bună dovadă este felul cum a votat "pactul Kellog", solidar cu politica pacifistă a României.

Dar trebuia să se știe agitația ce se duce în Basarabia.

/ " La adăpostul acestei **libertăți** , se pun în circulație toate **intențiile dizolvante** ,cari sunt îndreptate nu împotriva partidelor politice, ci **împotriva ideii noastre de Stat "**

De aceea a înființat și ziarul condus de Ghibu.

- **M.Ralea** : Ați făcut-o cu **intenție militantă de partid !**

Cînd **Halippa** a văzut caracterul averescan , **n-a mai publicat în el.**

- **M.Stratan** (PNTJ, Cetatea Albă?) : **Dr. Ciugureanu** (P.P.) scoate o gazetă rusească la Chișinău "**Bassarabscoie Slovo**" în care scriu toți cei care au luptat **contra unirii** și care au făcut parte din **mișcarea comunistă**.La **Cetatea Albă**, trei foști **comuniști** au colaborat cu averescanii (cînd erau la guvern) (O.Goga rîde) **Funcționarii români erau persecutați de fostul prefect averescan.**

-**I.Codreanu** (PNTJ basarabean,"moș"Codreanu) :dacă **Goga** făcea comunicarea în nume de cetățean partiot, n-ar fi avut nevoie de microscop ca să-l privească în ochi.Dar el...vine în numele unui partid,și l-ar întreba (ca în pilda cu Vanghele) :"**Pe dta te văd , dar unde este partidul ?**" /În Basarabia există **presă în I.rusă** ("Curier ", "Nabat" ș.a) .Ea este a **partizanilor PP și PNL** (Pîntea , Oprea - fost prefect de poliție !)

Goga l-a întrebat pe culuarul Camerei despre situația din Basarabia , dar nu i-a spus nimic despre aceste lucruri !

-Finis comentariile la Comunicarea lui Goga -

7.) **Al Averescu (PP)** , Senat, **5 mart.'29**

/Deplîngea faptul că **PNTJ**, în ultima criză guvernamentală , **a refuzat** să intre într-un "**guvern național**" preferînd să formeze tot un guvern de partid .

[**L.D .preluare .Nu am fișe pentru Senat**]

Averescu

8.) **N.Iorga, Discurs la mesaj, 29 dec. 1928**

(DAD,MO.5/'29, șed. 29 dec.'28, p. 121- 129)

[**Iorga era singurul reprezentant în Cameră al PND**]

Iorga /'23

▣ **Popularitatea .**

El , **Iorga** , a încheiat **cartel cu PP** , și nu are a se rușina de înțelegerea onestă pe care a iscălit-o.I s-a dat **o carte** frumoasă, cu **lista aderenților PP din toate comunele** .Pe unii i-a găsit, pe alții , nu. (Mare ilaritate)

A făcut bine PNTJ că nu a tipărit o asemenea carte. (ilaritate)

Popularitatea înseamnă încredere și speranță.

Ea este bună dar **nu creiază "mărimea unui partid."**

Iorga /'28

/ A venit războiul, și după,"**imensa popularitate**" a **generalului Averescu**

El nu a făcut acele imense greșeli care dărîmă o popularitate.

A guvernat în împrejurări în care au guvernat și alții.

"Popularitatea s-a dus .De ce ? "Pentru că în "avîntul națiunii"

este **o nerăbdare nesfîrșită** : < Nu mai tîrziu , acum să te văd ;

a doua zi după biruință , trebuie să-mi dai viața cea nouă .>

/ **Popularitatea** lui Averescu s-a desfăcut și **a mers la ...PNTJ.**

Dar , **nici popularitatea nu face "partidul tare "** (p. 125)

Iorga /'28

/**Legea electorală** a fost creată într-un moment nenorocit, prin surprindere."A fost creiată **pentru a falsifica sistematic** de la un capăt la celălalt al țării, **voința adevărată a poporului nostru.**

Se impune ,astfel,unui partid național să-și găsească aliați într-un județ unde nu are aderenți ; se silesc **carteluri electorale nenaturale și imorale**; se preface o viață electorală ușor de văzut , într-un **haos** , numai pentru a se obține "majorități".

/ **Legea electorală "de dictatură"**, noi am împrumutat-o fără să avem dictatură, o **copie după model străin.**

/ **3 păcate ale legii**:votul **pe listă**, votul **pe țară** și **prima electorală.**

PNTJ , partid popular, nu ar trebui să primească "pomana" celor 20% ,

după legea "liberală".

- **V.Madgearu** (min.industr. și comerț) : "**Legea** aceasta este o lege care **avantajează partidele slabe** și când sunt în opoziție și când sunt la guvern." **PNT** nu a primit prin această lege, decât un câștig de **3 %** din voturi, și **mai puține mandate** decât după vechea lege. (p. 125)
Iorga

9.) I.Flueaș, Discurs la mesaj, 18 ian.'29

(DAD,MO 13 /'29, șed. 18 ian.'29. p. 447-456)

[L.D discurs emblematic pentru **social-democrația românească**, expresie a **marxismului "reformist"** ; emblematic și pentru **mentalitatea ardelenescă**, de respingere a regășenilor ; adăugată și doza de **politicianism curent**, pentru victoria contra liberalilor .Conjunctural, "moneda" întoarsă lui Goga. Din această suprapunere - **ură de clasă , dispreț provincial, antiliberalism, antigoghism** - a rezultat un discurs distructiv,lamentabil, subiectiv.]

Flueaș /'29

▣ PSD ,Mișcarea social democrată.

/ "**Recunosc** , d-lor,că ,deși **nu am fost inventați** de d. prim-ministru **Maniu** , așa cum a spus **dl Goga**, totuși **partidul social democrat** , etc etc (vezi la **PSD**)

Flueaș /'29

▣ Recurs istoric : social-democrația română.

Maniu a inventat **social-democrația** în **Ardeal și Banat !?**

dar în **Vechiul Regat** cine a inventat-o !?

/Pe când Goga era la studii (cu sprijin de la Budapesta !)

Flueaș, era **păstor** de cai și porci la **Chereluș** (Crișana) , de unde a plecat la învățătură la Budapesta.

[prezintă toată structura, oamenii și activitatea PSD în Ardeal]

(Vaida nu a știut să răspundă la întrebările lui Goga)

/ În **1910**, **Flueaș a candidat la Chișinău [Criș]** (împreună **cu Goga**) , contra contelui maghiar Wenckeim (au fost "trântiți" amândoi, cu bani și jandarmi)

Flueaș/ '29

▣ PSD / PNR .Revoluția din 1918 .

Prin urmare, **Maniu n-a trebuit să "inventeze" PSD.**

[...] prin urmare , **nu putem fi naționaliști** ,

în sensul spuselor dlui Vaida.Dar nu suntem **nici anti-naționali** .

Aceasta e o **invenție a dlui Goga** " (aplauze **PNT și PSD**) (p. 450)

Flueaș / '29

▣ Exploatarea minerilor decâtre Goga et&

/**Minele de aur "12 Apostoli"** (care pe vremea Austro-Ungariei erau ale împăratului german) erau conduse de un anume **Sieber** .

El le conducea și azi(principal acționar) ,prezidate de **Averescu și Goga**

(care a transformat cei 800.000 morți ai noștri pe care i-a "plîns",

în **zeci sau sute de acțiuni la aceste mine**) (**aplauze la PNT**)

El este hotărît să facă chiar o Comunicare, privind **situația grea a minerilor din Apuseni.**

(acolo era director, un fost șef de Siguranță , **Floru**,rudă a lui Gigurtu)

/Propune **Comisie parlamentară, naționalizarea terenurilor aurifere** , trecera lor în folosul locuitorilor din Apuseni . (p. 449)

Flueaș /'29

▣ Cartel PP - PSD. 1919. [L.D cusut cu ață albă !]

Cartelul nu urmărea numai alegerile, [gub de generali, Văitoianu]
pentru că **Averescu și Argetoianu urmăreau răsturnarea monarhiei.**

În discuțiile la restaurantul " Enescu" ,la care au participat **Averescu, Herța, Argetoianu și Take Ionescu** iar de la soc.-dem. **Flueraș, Moscovici, Voinea, ș.a.** "ni s-a propus să aderăm la răsturnarea dinastiei sau... guvern **democratic și alegeri liberi.**"

Cineva a propus să se aducă **prinț englez**;unul din asistenți a preferat "**republică sovietică**" ;
Flueraș a fost pentru **republică social-democratică**; altul , pentru **republică burgheză**;**Flueraș**
a renunțat la

de republică , considerînd că englezii sunt democrați ;**Argetoianu** a fost dezamăgit ; **s-a hotărît**
să se facă **întîi revoluția** , și pe urmă să se hotărăscă. [**se iscă tumult, întreruperi, vociferări ; se cer lămuriri**]

Dintre toți,**Argetoianu era cel mai intransigent.**"Vă declar pe onoare "

că **Argetoianu i-a spus lui Averescu** că n-are nevoie nici de sută de mii de țărani ai lui, nici de social-democrați, nici de bolșevici,

o poate face singur . Nu vrea să spună mai mult și... nu-l interesează dacă **Argetoianu** era sau nu **agent provocator**.**Este posibil** ca Averescu să fi vrut **să-i folosească pe socialiști drept unelte** ... (p. 454)

Flueraș

10.) V.Toncescu (raportor la Mesaj) Discurs final la dezbateri mesaj , 28 ian.'29

(DAD, MO.20, șe. 28ian.'29, p. 582- 590)

▣ **Discursul lui O.Goga , nu a arătat nici obiecțiunile la programul gov. PNȚ,**

nici doctrina partidului său (P.P.)

/ A venit "cu **un sac de săgeți veninoase**" , aruncate **în dreapta și în stînga** ,
conchizînd că **actuala criză** nu va putea fi îndreptată decît de **oamenii generalului Averescu**.A
uitat să spună , **care oameni** ? Acei cari au fost și astăzi nu mai sunt ?

/ Începe cu el, nu pentru importanța partidului , nici pentru "personalitatea " lui Goga ...

ci pentru că a lansat "**trei infirmități**" **care ar caracteriza națiunea română.**

(vezi la **Etică, mentalități**)

Toncescu /'28

▣**Rolul nefast al lui Goga.**

" **Goga a rupt partidul național din Ardeal**, și a avut **pretențiunea** ca dînsul
să dea afară din partid pe luptătorii vajnici cari au cucerit sufletul Ardealului,
pe **Iuliu Maniu, pe Vaida -Voievod și Ștefan Cicio Pop** [...]"

Goga a venit în Vechiul regat, și, spre norocul său, a găsit aici "**popularitatea existentă a generalului Averescu**".Goga, "**cu micimea sa de suflet**", a făcut ca această popularitate "să se piardă" încetul cu încetul.

Mai mult, "**a dizolvat " PP**, care pierde în fiecare zi frunțașii săi.

La demisie, ei dau aceeași explicație : < **nu putem să stăm alături de Octavian Goga** .>

Toncescu /'28

(**Goga**) : **Votul universal, dat ori prea tîrziu, ori prea devreme !?**

Partidul dlui Goga, a fost de două ori la guvernare.Cu toate astea, în 1927 nu a întrunit
nici 2 % și nu a vut nici un reprezentant.În '28, doar unindu-se cu lorga, a reusit să intre și Goga !
"Infirmitatea" nu este a votului , ci la partidul dsale.

(**Goga**) : a amestecat presigiul Coroanei , în luptele politice.

Cuvîntarea lui Goga a fost cu totul **străină discuțiilor politice care preocupă guvernul** ,în
căutarea **soluțiilor pentru rezolvarea crizei** în care se zbate țara. (p. 582-583)

11.) O.Goga (P.P.)

Protocolul cu Moscova , privind **Tratatul B-K**, Camera Deputaților, 14 febr.'29

(DAD, MO. 32, șed. din 14 febr. '29 , p. 1026-1029

Sunt chestiuni mari, cînd solidaritatea națională călăuzește pe toți.

P.Poporului, mulțumit că s-a făcut un pas înainte .

▣ **Pactul Kellog >Tratatul de la Moscova .**

/ La ratificarea Tratatului Kellog în Parlament, prin partide, s-a afirmat atitudinea profund pacifistă a Țării Românești și încrederea în loialitatea Poloniei. (aplauze prelungite, unanime)

/ **Ne-ar umple de bucurie dacă, și la Moscova**, iscălirea acestui Protocol, ar însemna **o nouă eră în raporturile dintre noi.**

Goga /'29

▣ **Duplicitatea Moscovei .**

/ "Constat însă cu regret, și acest lucru trebuie să fie relevat de la această tribună, că în presa sovietică, paralel cu semnarea Pactului, se înregistrează comentarii și tălmăciri , cari nu sunt favorabile cîtuși de puțin , ideii din care a emant acest pact ."

/ În oficiosul sovietic "**Izvestia** " se scrie : <**Renunțarea la război nu poate fi o renunțare a drepturilor noastre asupra teritoriului ocupat al Basarabiei.**

Dacă dl.Mironescu și-a făcut în această privință oareșcari iluziuni, ele trebuie să dispară în fața declarațiunii precise a dlui Litvinov.>

/ Trebuie **să respingem astfel de comentarii**..., apărînd , în orice moment, dreptul nostru asupra pămîntului Basarabiei. (p. 1029) (aplauze unanime)

Goga /'29

Guvern Maniu.Legislatura I . Sesiunea II. 1929/1930

12.) "Un bilanț controversat " , 10 nov.'29 [aniversarea unui an]

(Rev. "Parlamentul Românesc",an III, 23 nov. 1929, p.2)

▣ **Atmosferă politică .**

"Cu prilejul împlinirii **unui an** de la venirea **la cîrma țării a cabinetului Maniu, marii electori ai PNT**, de pretutindenți, s-au simțit datori să-și manifeste bucuria, sărbătorind **ziua de 10 noiembrie.**

Felul demonstrațiunii din Capitală în mod firesc, **a indignat opoziția.**

Averescanii au pretins pur și simplu că "resping orice comparație cu **Congresul** lor, care a constituit o **invincibilă armată** reprezentînd toate unghiurile țării, pe cînd marele elector din Guvern , care domină Ilfovul și Vlașca [DRIoanițescu ?] , **n-ar fi avut decît jumătate , și aceea de strînsură !** Dar [...] generalul nu a călărit în uniformă în fruntea armatei sale, cum a făcut-o senatorul Dincescu, în capul batalioanelor de la Bolintinul din Vale. "

13.) **General Averescu (P.P.) despre regimul PNT , nov.'29**

(Cf. "Parlamentul românesc", an III,nr.19, 23 nov.'29, p. 239 ; extrase din manifeste și articole din "Îndreptarea")

▣ **Regimul PNT**

/ " **Din oamenii [PNT] pentru cari ați votat , nici unul nu săvîrșise în țară vreo faptă în trecut,**

care să fie o **chezăsie pentru viitor.**

Șeful însăși a partidului [Maniu] , a luptat **în război pe frontul dușman,** nu alături de voi.

Au venit , este drept, cu **făgădueli ieftine**, și cu **defăimare în contra altora,** **fără a le dovedi**, însă, în vreun fel. Dar toate cele spuse de ei, au fost **numai vorbe goale.** Aceasta o dovedește faptul că numai după puține luni de cîrmuire, s-au arătat **neputincioși de a se ține de cuvintele date** și că, în loc de îndreptare, nu au făcut decît **să înrăutățească** starea de lucruri ce au găsit-o"

/ "Cu toate împrumuturile făcute, **criza financiară** apasă greu asupra tuturor păturilor de locuitori ai țării. **Noile impozite** votate de Parlament ,încarcă covîrșitor sarcina contribuabilului, iar **creditul nostru în străinătate** este adînc sdruncinat.

La spatele unei politici de economii fățarnice, **risipa banului public** se face din belșug."

/ "Prin **legiuiri nechibzuite** , se **zdruncină însăși temelia pe care este așezată alcătuirea noastră socială și politică.** "

General Avrescu / '29

▫ **Reforma administrativă.**

/ Prin ultimul **proiect de lege** asupra **organizațiunii administrative**, prezentat de guvern Corpurilor legiuitoare, se aduce **o lovitură fățișe unității noastre naționale.**

Ideea unității de stat, preconizată de sbuciumul unei istorii milenare, **e înlocuită cu formula statului federativ** , inventată odinioară pentru salvarea imperiului habsburgic polietic, prăbușit prin însăși inconsistența sa. "

" **Reforma administrativă** , prin înființarea celor **șapte provincii**, cu **șapte capitale, șapte parlamente provinciale**,

nu numai că **pulverizează unitatea țării** , **oprind brusc procesul** de liberă circulațiune a energiilor acelui organism ,

nu numai că **recheamă** la viață , cu toate impulsurile primejdioase **hotarele de ieri, codificînd o dureroasă diversitate** de simțire rămasă pe urma **apăsării străine** și stăvilind adaptarea infiltrațiilor minoritare,

dar **fărîmîtează însăși patrimoniul de unitate al României vechi**, și , pe ruinele unui **solid edificiu** clădit de generația **primei uniri și mărit de doi regi, readuce românismul la starea de cneziate** care i-au pricinuit robia de veacuri."

Averescu / nov.'29

14.) Viorel V.Tilea (PNȚ, Cluj, chemărist) , discurs la mesaj, 28 nov.'29

(DAD, MO 5 , șed. din 28 nov.'29, p. 61- 67)

[**L.D: titlurile, sublinierile, parantezele, îmi aparțin**]

▫ **Absența calculată a opoziției**

"A vorbi la mesaj, în **absența calculată a opoziției** liberale și a **celor 3 averescani** ;

"**Fuga liberalilor și averescanilor** de la o discuție aici în parlament, este cu drept cuvînt **interpretată** , în țară și străinătate , ca cel mai evident **semn de slăbiciune** și de **teamă** că vor fi **siliți să apere punctul lor de vedere politic și economic cu totul eronat.**

Iar pentru a **reuși o acțiune extraparlamentară** , **le lipsește** , pe lîngă **prestigiul moral**, reorganizarea **cadrelor** și **modernizarea programului** , precum și **popularitatea** pe care noi am avut-o și o avem și astăzi."

PNȚ s-a "abstat" [abținut?] de la obiceiul liberalilor de a începe "o aprigă pedepsire" a celor două partide, cu toate că "**crimele comise de guvernele lor** ar fi permis și justifica **o adevărată pedepsire.**" Ele n-au înțeles aceasta, și , beneficiind de indulgența **PNȚ**, au început să provoace populația , prin răspîndirea de minciuni.

(p. 61)

Tilea / '29

▣ Ideea Rotativei guvernamentale.

/ "Un fapt îmbucurător , care trebuie relevat de la această tribună, este că cel mai important partid după al nostru, cel liberal, a abandonat visurile dictatoriale.

/ Poate și PP va ajunge într-o situație similară, după scena petrecută într-un palat regal (8 iunie 1927), înecată în lacrimile sincere ale "fostului" poet Octavian Goga [L.D.??] Astfel toate partidele vor fi acceptat , drept bază pentru viața politică, **voința poporului și încrederea Coroanei.** (p. 61-62)

Tilea /'29

▣ Biserica.

PNL și PP, "ca omul disperat" , sub pretextul că se opun contopirii ministerului Cultelor cu cel al Instrucțiunii (după ce, la Lege, nu au fost contra), au introdus un "spirit medieval" , pentru a produce "un război confesional" între ortodocși și greco-catolici, pentru a solidariza întreaga ortodoxie contra guvernului.

"De la 1920 încoace,s-a schimbat situația, la inspirația dlui Octavian Goga, a încercat PNL și PP să cîștige preoții din ambele confesiuni românești, și, prin ei, să influențeze masele populare. Rezultatul obținut, departe de a fi cel dorit de politicieni, a fost dedreptul dezastruos pentru reprezentanții bisericii românești, cari s-au diferențiat politicește de turmă. [...] bisericile [...] nu ar trebui să se lase seduse de unii politicieni interesați , pentru că aceasta ar putea produce, deadreptul, o mișcare anticlericală" (p. 62)

Tilea / '29

▣ "Chemăriștii " "Voinicii"

/ Înrolarea tineretului începuse din 1926, cînd "trecerea nocturnă" a unor fruntași ardeleni din PNR-Maniu , la PP - Averescu , a produs "o reacție morală puternică"

în rîndurile tineretului ardelean.

/ La 3 aprilie 1926, au lansat la Cluj "Chemarea", de strîngere în jurul steagului lui Maniu, pentru crearea unei vieți politice bazate pe moralitate și onestitate.

Tineretul chemărist sfișiind în primul rînd idoli din trecut , cari s-au lăsat admeniți de titlul efemer de ministru." [Goldiș, Goga !] (aplauze PNȚ)

[L.D. Atenție ! ce departe a dus încrîncenarea ardelenilor! Atenție -analiză !]

"Prin presă, întruniri și conventicole [întruniri ?] secrete , am enervat pe marele bărbat de stat Ionel Brătianu și pe imitatorul marelui Mussolini, Octavian Goga ." (p. 62)

V.V.Tilea /'29

15.) M.D.Ralea, (PNȚ, deputat Fălciu) ,discurs la mesaj, 16 dec.'29

(DAD, MO. 14, șed. din 16 dec.'29 , p. 313- 317)

[L.D: discurs integral, xerox ; în calculator, dispersat problematic

Mai mult un pamflet ,decît un discurs parlamentar ;mai degrabă un discurs electoral , decît o argumentare doctrinară; o revărsare de epitete și injurii , cu excese partizanale.Printre ele, mici "bijuterii doctrinare".

(Vezi la Doctrine, dușmanii democrației)

Ralea / '29

▣ Partidul Poporului - Averescu : "tirania"

/ "În primul rînd, găsim partidul poporului care vrea o dictatură,

dar o dictatură ca o revoluție de palat,dacă se poate o dictatură cu minoritate suspectă ,care nu ar angaja mari mase, pe care, de altfel, nu are de unde să le ia.

Dar nu trebuie uitat că ideea de dictatură , dacă analizăm toată istoria luptelor sociale, cere numaidecît două condițiuni.Cere , în primul rînd , un om care să nu mai fi fost niciodată în capul treburilor politice, în tot cazul, să nu le fi compromis.

În al doilea rînd, alături de acel tînăr animator, se mai cere o armată disciplinată ,

care să aibă un puternic crez politic.

Un tînăr animator în partidul averescan ? "

-Voce PNTJ : Trancu-lași ! (mare ilaritate la PNTJ)

/ " Dar alături de d. Trancu-lași, **șeful efectiv** al partidului poporului este un **fost general, în pensie, grandoman, îndărătnic** în a refuza **iremediabilul ultragiu al vârstei**

și al cărui **singur titlu** este **să fi fost cîndva , în mit, popular,**

conducător **al unei armate, pretorienii nesătui**, care așteaptă la toate răspîntiile

pentru **a putea culege ceva** din neînțelegerile altora, și cari, cîte odată,

își iau **un rol sinistru de călău**, de a efectua **fărădelegile**

pe care însuș **partidul liberal refuză să le facă ."** (aplauze prelungite la PNTJ)

/ "Dacă **un asemenea regim** ar veni la putere, **nu am avea de a face cu un regim dictatorial** ,
pentru că eu fac **o deosebire între tiranie și dictatură ;**

dictatura presupune oarecum **o revoluție de idei**, o mare **mișcare de masse**,

sub un **șef ascultat ,cum este** acum, fie **de dreapta ,în Italia**, fie **de stînga, în Rusia**.

Dar o **tiranie** nu este o mișcare în asentimentul popular.Este **domnia unui șef sumbru și**

fricos,care se menține la putere cu ajutorul **tribunalelor inchizitoriale**.

Napoleon este un dictator, dar **Metternich este un tiran**.

Mussolini este un dictator, Ion Brătianu era un tiran,

și , vedeți dvs,este **o mare deosebire** între aceste două măsuri.

Ceea ce ar putea să realizeze **partidul poporului, ar fi tocmai tirania."**

/ "Însă pericolul nu e prea mare, **partidul averescan** a ajuns astăzi într-o așa

tragi-comică situațiune, încît nu se poate pronunța într-o casă cumsecade, unde sunt

domnișoare , **cuvîntul "averescan"** , fără să simți nevoia de **a cere scuze."** (p. 314)

(mare ilaritate la PNTJ)

Ralea / dec.'29

16.) Pamfil Șeicaru (ziarist independent, pe lista PNTJ, deputat de Dolj),

discurs la mesaj, 10 dec.'29

(DAD, MO.10 , șed. din 10 dec.'29, p 202-209)

[L.D. Discursul integral, xeroxat ; în calculator, selectat și dispersat problematic.

În prima sesiune('28/ '29) nu cred că a vorbit la mesaj; a avut doar intervenții ;

Ține un discurs coerent, documentat, ușor detașat, "neutru" dar loial PNTJ,

care (culmea !) stîrnește reacții de "sensibilitate" la majoritari , reacții de respingere la adversari.Dar Șeicaru s-a străduit să explice cîteva aspecte delicate din politica guvernului

Maniu, să evidențieze "circumstanțele atenuante" ale eșecurilor.

Șeicaru / dec.'29

▣ Opoziția : PNL. PP.

" Este adevărat că, de data asta,**promisiunile s-au mutat în tabăra celorlalte partide**. Dacă d-voastre [PNTJ] aveți o scuză în lipsa unei experiențe de guvernare ,

în schimb **această circumstanță atenuantă nu putea fi invocată de celelalte două partide , cari duc** astăzi mai energic **campania de răsturnare a actualului guvern**.

Aceste partide au fost de mai multe ori **la putere**, au avut, așa dar, posibilitatea să facă bine.

După 10 ani, priviți însă rezultatele !

Scadențele- care cad toate **pe capul guvernului actual !... "**

"Reforma administrativă a fost luată ca **pretext** pentru **retragerea opoziției** din Parlament."

Dar gestul lor nu a găsit ecou în opinia publică. Agitația s-a mărginit doar la

orașe, la sate neavînd nici un răsunset.Defilarea sătenilor, organizată de averescani, n-a

impresionat factorul constituțional. Deci acțiunea lor nu a fost periculoasă.(p. 203)

Aceste agitațiuni ale partidelor politice care s-au retras din Parlament,

ar fi trebuit să fie urmate, firesc, de **participarea la alegerile parțiale**, ca să dovedești că

actualul Parlament s-a pus în conflict cu voința țării.și totuși..."**aceste partide** politice deschid

lupta extraparlamentară și **refuză să se prezinte în alegerile parțiale "**...(p. 203)

Șeicaru / dec.'29

Restaurația Carol II

17) O.Goga-Restaurația : 8 iunie'30

Anularea Legii din 4 ian.1926 (Senat și Cameră) ;
Legea pentru Voievodul Mihai ;
Proclamarea regelui Carol II ;
Declarațiile partidelor ;
("Dimineața" ,XXVI, nr. 8427, 10 iunie ' 30)

▣ **Camera (vezi context, atmosferă etc. la Restaurație, Monarhie.)**

/Pe la ora 8, încep să sosească parlamentarii,
/ La început, doar **Iorga și Lupu** erau din partea opoziției,
apoi au sosit **Averescu și Goga** ; Averescu se întreține cu dr.Lupu ;
Manoilescu [fost PP] , vesel, este primit cu aplauze; **Iunian**, este primit cu aplauze ,
strânge semnături pentru proiectul de decret care urma sa-l declare pe regele Mihai,
"voevod de Alba Iulia". [...] [...] [...]

-▣ **Retro,Consiliul de Coroană, 1926.**

Iorga : ..." **A venit Consiliul de Coroană** , încrederea în dreptul principelui Carol a fost slăbită ,
sub **două influențe mizerabile** ...
[aluzie evidentă la I.C.Brătianu și Averescu]
Voci PNȚ : Așa este .

8 iun.'30

▣ Adunarea Națională :proclamarea Regelui Carol II

[LD: nu intervin în text.Toate dubiile și posibilele comentarii, în paranteze drepte, cu roșu
Octavian Goga (P.P.-Averescu) : " E pentru **a treia oară când partidul poporului se rostește**
în fața Corpurilor legiuitoare asupra problemei de **succesiune la tron după moartea regelui**
Ferdinand.

Prima declarație s-a făcut din partea noastră cu prilejul **renunțării la tron** a Alteței sale
Regale principele Carol.**A doua** , la 7 februarie 1927, și **a treia azi**, când partidul poporului,
conștient de însemnătatea istorică a momentului, **se declară în mod ferm pentru revizuirea**
amintitului act, cu toate consecințele firești de ordin constituțional ce decurg din noua atitudine.

Partidul poporului se găsește într-o linie de **consecvență logică [?!?]** cu **declarațiile sale**
anterioare.Dacă în 1927 n-a putut accepta propunerea unei revizuirii, se explică prin cele
două motive puternice invocate de noi : Mai întâi, nu puteam admite, cum ni se cerea atunci, o
schimbare în această chestiune din partea unui Consiliul de Coroană care nu este un factor
constituțional încadrat în legile țării , și al doilea, **nici un fapt nou nu se produsese** care să
justifice o revenire asupra declarațiilor făcute cu privire la actul inițial.[...]"

Goga / iun.'30

▣ **Retro 4 ian.'26**

" **La 4 ianuarie 1926**, am avut în fața noastră **două manifestări categorice** :
pe de o parte, **renunțarea la tron** a Alteței sale regale principele Carol,

pe de altă parte **voința suveranului** care secondea această renunțare."

Asăzi situația este cu desăvârșire schimbată.

Avem probe că în cursul vremii, în sufletul de părinte și în rațiunea de stat a regelui **Ferdinand**, **au intervenit orientări care turburau** cu totul punctul de vedere al primelor sale decizii. Tot astfel, **Alteța sa regală** principala Carol **revine asupra declarației sale** și cere el însuși ratificarea acestei modificări din partea Corpurilor legiuitoare.

Goga /

▣ 8 iunie'30 :

"În fața faptelor noi, **judcata noastră se înclină**, mai ales că **partidul poporului**, pipăind înainte pulsul evenimentelor, printr-o anchetă [!?!] pe tot cuprinsul țării, a verificat **nestrămutata dorință a neamului** de a-și pune toată **încrederea** în mâinile viguroase ale **principelui Carol**, **simbolul de unitate națională** și de **autoritate în cîrmuire**, **atribute atât de scumpe** sufletului nostru dornic de **consolidarea statului și a dinastiei** care se confundă cu destinele noastre.[...] Evocînd imaginea strălucită a celor **doi regi înaintași**, **țara noastră își cere stăpînul bun și drept**, care învățînd din gloria străbună și din înțeleptele privilegii din trecut, să împlătească aureola de mîine.

Ascultăm deci voința țării și, urmînd impulsul dreptei noastre chibzuinți, neumbrită de patimi, cu gîndul îndreptat spre o perioadă proaspătă de pace și belșug zicem din adîncul inimii :**Să trăești Sire, ani mulți, spre binele celor mulți!**"

O.Goga / 8 iun.'30

18.) **gral Al. Averescu**, Expunere, în **Comit. Ex. al PP**, 13-14 iunie'30

("Dimineața, 20 iunie'30, cf. "Îndreptarea" din 19 iun.'30)

(L.D: vezi pe larg și amănunte la **Monarhie, Restaurație**)

"Îndreptarea " din 19 iun. a publicat stenograma expozeului făcut de g-ral Averescu la ședința Comit. Executiv al PP, asupra revenirii prințului în țară, vrînd să demonstreze contribuția sa la evenimentul ce s-a produs la 8 iunie.

Destăinuirii "senzaționale", titrează "Dimineața", preluînd masiv documentul.

[LD: nimic senzațional ! asaltul tuturor la grațiile MSR ! Penibil ! S-au călcat pe picioare !

Și-au făcut în grabă "lecția", pentru ca regele să-l aibă în vedere. Senzațională este toată regia acestei întoarceri, de care știa toată lumea...]

Averescu / 13 iun.'30

▣ **Retro 1926**

"Încă de pe cînd **regele Ferdinand era în viață**, și **noi eram la guvern**, în sufletul regelui se produsese **un reviriment**, pe care mi l-a destăinuit și care reviriment tindea înspre **o reconciliere a suveranului cu fiul său**.

"Dacă nu ar fi intervenit unele neînțelegeri, datorită împrejurărilor -să zicem- neprevăzute, poate că **țara ar fi fost cruțată de multe rele și că schimbarea de la 8 iunie n-ar mai fi fost necesară.**" Cu alte cuvinte, reînțoarcerea s-ar fi produs pe timpul în care mai trăia regele.

/ În vara anului 1926, regele **Ferdinand s-a întîlnit la Paris cu prințul**, lăsîndu-l să înțeleagă că este posibilă o reînțoarcere în țară. După această întîlnire, Ferdinand a primit scrisoare de la prinț, de care nu a fost prea mulțumit.

Atunci regele i-a spus textual : <Si je dis: ni jamais, je dis aussi, ni a tout prix, non plus.>

(acest lucru Averescu l-a declarat și la procesul Manoiilescu)

/ "**Acea scrisoare n-a dus la nici un rezultat**, pentru faptul -mărturisit acum chiar de prinț- că **ASR credea că eu îi scriam din proprie inițiativă**, adică în taină iar nu cu știința regelui[...]"

(Cînd regele, bolnav, era între viață și marte, Averescu a vorbit cu I.Brătianu, care l-a întrebat dacă va îngădui prințului Carol să vie în țară. Atunci au hotărît să trimită lui Carol o scrisoare că toată chestiunea este "încheiată", pe care s-o contrasemneze regele) Averescu spune că el a făcut scrisoarea, dar că regele a avut ezitări, el a lăsat-o reginei, care cîteva zile a tot amînat... și între timp guvernul a căzut...

/ După "lovitura din 4 iunie " (căderea gov.) **Averescu a însărcinat pe Manoilescu**, care devenise "**carlist înfocat**", să meargă la Paris, să-i spună prințului să scrie o scrisoare de iertare tatălui său. **Acea scrisoare , nu a venit [!!!]** .

Curînd, **regele a murit, și mecanic, s-a aplicat actul de la 4 ian.'26** .

Averescu / '30

▣ Destăinuiri !

/ S-a întîlnit cu prințul la Bellinzona (frontiera Italiei, o mică cameră de hotel), avînd discuții de cca 6 ore , în două reprezie.

I-a spus ,dacă se întoarce în țară,PP nu-i va fi ostil.

A sondat , apoi, opinia organizațiilor partidului..

/ Acum 7 luni [nov.'28?] a încercat să ajungă la o înțelegere cu PNL, privind această întoarcere.A avut o lungă întrevvedere cu Vintilă Brătianu în mai [1928?] căruia i-a spus că s-a întîlnit cu prințul la Bellinzona (25 aprilie) , și că acesta este hotărît să se întoarcă .

Dar d. Brătianu trăia încă "în norii trecutului" și nu a fost posibil să se înțeleagă.

/ **Cu 2 zile înainte de venirea prințului(4 iun.?) a fost pus la curent cu cele ce se vor petrece, dar a păstrat totala discreție.** Prințul trebuia să sosească pe 5 iunie,

s-a amînat pentru 6 ; trebuia să sosească la ora 17 , dar din cauza unor pane, a sosot la... 10 seara.

Averescu / 13 iun.'30

▣ 6 iunie'30, noaptea. Retro , Prințul Carol ; Restaurația: **regele Carol II**

/ **La 2 jumătate noaptea** , a fost înștiințat că **prințul vrea să-l vadă la Cotroceni**.

A mers, a **discutat mai mult de o oră**; el a avizat organizațiile din capitală, pentru a participa oamenii la buna întîmpinare ...

"Cînd am plecat dela Palat, pe la ora 4 dimineața, **am știut că în cursul dimineții se va produce o vacanță în regență și că prințul Carol va împlini acea vacanță**"

/ **În Parlament , pe la ora 10, GGMironescu i-a spus că...se va anula actul din 1926, apoi ... prințul va fi declarat rege și va depune jurămîntul ! [?!?]**

" **Domnilor, mă abțin de la orice comentariu...I-am spus:< nu anticipați dvs. asupra acestui lucru ? > [...]** Mi s-a părut a fi o greșală această anticipare a guvernului căci el nu cunoștea votul parlamentului, iar dacă îl cunoștea m, nu trebuia să arate că era pus în cunoștință.

[:::]**declarația noastră, pregătită dinainte pentru Regență, putea să se potrivească și pentru proclamațiunea regelui [...]** "

El a fugit repede acasă să-și schimbe ținuta...

Averescu / Restaurația

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31

19.) Nicolae Iorga, **Intervenție, 18 nov.'30**

(DAD, MO 2, ședința din 18 nov.'30, p. 10-11)

[Intervenție integrală xerox.Sublinierile ,parantezele, supratitlurile , îmi aparțin.

Fără îndoială , **Iorga joacă rolul de "apostol"** al neamului,de multe ori avînd dreptate; sfătuind, muștrînd, sugerînd , insinuînd **critici** la adresa inutilelor (pentru el)**partide** ,încercînd să **croiască treptele spre socul** pe care se va ridica, treptat, **ținărul rege Carol .]**

Iorga / nov.'30

▣ **Intențiile MSR Carol .**

"Domnule președinte, d-lor deputați, **secretarul particular al Majestății Sale Regelui a venit și la mine.** Situațiunea mea era mult mai ușoară decât a oricui : eu **nu am ieșit niciodată din Parlament (Ilaritate)** fiindcă am credea că **nu suntem aici în funcție de noi, suntem în funcție de alegătorii** care ne-au trimis (aplauze la **PNȚ**) și de **nevoile țării**, pe care le reprezentăm și **atunci când ieșim din Parlament**, avem datoria să **depunem mandatul** pe care ni l-au încredințat alegătorii.[...][.....][.....]
Și în ce privește pe **reprezentanții PP, s-au ales împreună cu mine** și cred că **ei**, înainte să fi întrebat pe reprezentanții partidului liberal, **aveau puțintel datoria să mă întrebe și pe mine (Aplauze, Ilaritate)**
Fiindcă un lucru este sigur : **d-lor** nu s-au ales cu voturile partidului liberal, dar întrebarea rămâne deschisă, dacă nu **s-au ales puțintel cu voturile mele . (Ilaritate)**
Iorga / nov.'30

▣ **Datoria partidelor, a Parlamentului, a Guvernului .**

" Dar înfrățirea presupune frați iar frații vorbesc bine unii de alții.
Și eu nu înțeleg cum se face o înfrățire atunci când, acum câteva zile , **șeful unui partid [Averescu !]** , care nici **n-a ascultat de îndemnul Majestății Sale** -și nimeni din reprezentanții săi nu este aici - **putea să declare** că în Țara Românească există **un singur om care are dreptul de a guverna** , și acesta este **el, șeful aceluia partid.[???**
Nimeni nu are căderea [Averescu !] de a spune că **dreptul său este exclusiv de a guverna Țara Românească**, căci în cazul acesta **trebuie să-l avem rege** , trebuie să **schimbăm dinastia** , ori de are copii ori de nu are .
Iorga /18 nov.'30

20.) Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30

(DAD,MO, șed.din 29 nov.'30 , p. 106-108)

[LD: discursul integral, xeros; în calculator, dipersat problematic]
Atenție ! Interesant,lucid, echilibrat, original,sincer, liberal,disciplinat manist, cu simpatii vaidiste clare, adaptat României întregite.]
Solomon / nov.'30

▣ **PP-Averescu**

Pe el îl interesează mai mult **PP**, pentru că **organizația** acestui partid este "**minimă**" , și tocmai de aceea, **șeful său** se simte obligat să dezvolte **o puternică activitate**.
Și , "curios", tocmai "**nefericiții de desrobiți**" au trebuit să sufere rigorile activizării politice a **mareșalului Averescu !** El nu vrea să se lege de renașterea națională, de istoria războiului, care este un titlu de glorie a Țării Românești.
"Totuși , trebuie să **protestez** că, atunci când cineva pleacă la o luptă politică, **să ne nege dreptul de a guverna această țară**, pentru că **suntem desrobiți**, atunci când singur **nu a fost în stare să se emancipeze** de sub influența dezrobitului **Goga** și nedezrobitului **Papacostea**. " (p. 108)
Solomon / nov.'30

21.) I.Nicolau (PNȚ-tineret,deputat de Bacău, avocat), discurs la mesaj, 3 dec.'30

(DAD, MO. 12, ședința din 12 dec.'30, p. 158-162)

[LD: discurs integral xerox.În calculator,dipersat problematic.
Vorbește după discursul fulminant al lui Gafencu (politică externă) , mărturisindu-și lipsa de experiență , datorată vârstei și pregătirii ...
Pe mine mă interesează opiniile lui,tocmai pentru că nu este un "consacrat" ,
Dar... LD: atenție la nuanță ! Așa cum **Măță** a vorbit ca "pion" al lui Stere, eu simt că **Nicolau** vorbește ca "pion" al lui Mihalache.Dar nu pot dovedi...]

▣ **Partidul Poporului.**

Partidul poporului, care , pînă în prezent , " **n-a binevoit să se prezinte în incinta Camerei, răspunzînd apalului Regal.**

Partidul Poporului reprezentat atît de **minuscul în actualul Parlament,** are **pretenția de a fi un partid de guvernămînt,** un partid cu cuvînt hotărîtor în politica internă a țării .În ultimele evenimente pe care le discută **presa,** desigur se caută să se dea **o importanță deosebită atitudinii șefului partidului poporului."**

"Vom recunoaște, d-lor deputați, că ,într-adevăr, **d. mareșal Averescu** ,pe vremuri, cînd răspunderile erau mari și cînd sufletul nostru căuta o scăpare și o reînviore, **a avut o popularitate imensă și întreaga națiune își pusese speranțele într-însul, ca într-un salvator.**

"Dar a trecut vremea "răspunderilor" și a trecut și popularitatea imensă , aproape bolnăvicioasă care înconjura pe d.mareșalAverescu ;

a venit timpul realităților și acțiunea partidului poporului care s-a putut manifesta **în două rînduri,** a însemnat pentru țara noastră **o mare deziluzie,** pentru două motive.

" Întîi, **guvernarea averescană [...]** a cîrmuit prin **elemente adunate din toate partidele** politice. În al doilea rînd, **deziluzia** a venit prin chiar personalitatea d-lui mareșal **Averescu** , care desigur, **a fost un foarte mare general pe front,** apreciat de toată lumea militară, dar **care pe terenul politic** ,care cere cu totul alte calități, **a adus deziluzie. Dl.Averescu a deziluzionat** și pe **partizani,** și cu atît mai mult a **deziluzionat țara însăși.**

" Partidul Poporului pretinde guvernarea , însă realitățile electorale verificate în ultimele alegeri parlamentare, recunoscute de toată lumea ca fiind alegeri libere, **au dat proporția exactă a popularității partidului,** prin cei **5 deputați** numai, pe care îi are **astăzi în Cameră.**

"De aceea astăzi, cînd d.mareșal Averescu ,ca șef al PP, își ia aliura de arbitru al situației pe lîngă factorul constituțional, **această aliură nu mai corespunde astăzi pretențiilor formulate."**[...][...]

"Însăși existența PP mi se pare **condiționată de existența unui om.**

Dacă s-a verificat vreodată teoria , că **partidele create de anumite personalități , mor odată cu dispariția acelei personalități,** desigur că și **PP se va stinge odată cu dispariția d-lui mareșal Averescu,** pe care o dorim cît mai tîrzie.

Este incontestabil că acest partid își mai menține prestigiul numai prin personalitatea d-lui mareșal Averescu " (p. 159)

22.) Nicolae Iorga (PND) ,discurs la mesaj, 5 dec.'30

(DAD, MO. 14, ședința din 5 dec.'30, p. 191- 197)

[LD: discurs integral xeroxat. Păstrez citate masive ;

în computer,dispersat problematic, deși ...operația s-a dovedit foarte grea...

Supratitlurile,sublinierile, parantezele,distanțarea propozițiilor , îmi aparțin

Camera era arhiplină pentru că toată lumea se aștepta la izbucnirea "spectacolului" dintre cele două partide liberale .

Ori, Gh.Brătianu a ținut discursul ; liberalii ceilalți au tăcut și scandalul nu a izbucnit !

Iorga face un autentic act de pedagogie politică ; este, pe rînd, optimist și tragic, ironic și sarcastic, sfătos și patetic, aluziv și direct, sincer și viclean, amenințător și aparent dezinteresat...

domină adunarea,trimite semnale regelui, partidelor,

jucîndu-și perfect rolul de **apostol național** , pentru ca , în final, să -și lanseze formula :

guvern de concentrare , sub conducerea MSR Carol II]

"Suveranul a invitat în adevăr opoziția să se întoarcă în Parlament,

pentrucă **Suveranul, om tînăr și viu, dorește un Parlament ,**

dacă nu cu totul tînăr, după doi ani de zile -

Parlamentele au o anumită vîrstă a lor, după patru ani mor de bătrînețe -
cel puțin un Parlament viu.

"Dar dacă ar fi știut Suveranul că **opозиția se poate face prin propriile d-voastre mijloace** atunci desigur **nu ar fi rugat pe d. mareșal Averescu**,

care a zăbovit puținel - d-lui **pare a fi** în adevăr în politică ,
un fel de Fabius Cunctator . (☺) Numai Fabius Cunctator ,
care se zăbovea cînd era vorba de dus bătălia , a cîștigat la sfîrșit .
Eu nu-mi permit, cu toate că **doresc**, dar desigur **nu pentru mine,[?!?]**
ci pentru cel care are tot interesul , **nu-mi permit să exprim o părere**
așa de optimistă în ce privește cunctația [așteptarea]
șefului partidului poporului."

N.lorga / 5dec.'30

23.) M.D.Ralea (PNȚ) , discurs la mesaj , 8 dec.'30

(DAD, MO 15, ședința din 8 dec.'30, p. 206- 210)

[LD:discurs integral xerox; în calculator, dispersat problematic.

Supratitlurile, sublinierile, parantezele,colorarea, îmi aparțin]

Ralea / dec.'30

▣ Dinamica sistemului departide.

" De anul trecut, de la ultima dezbateră a Mesajului, au intervenit **două mari evenimente fundamentale** , care sunt oarecum **menite să ducă o transformare** în **însăși situațiunea partidelor politice** .

Aceste **două evenimente** le cunoașteți cu toții:

este în primul rînd **agravarea crizei economice** , pînă la proporții catastrofale și în al doilea rînd, **restaurația politică în ordinea dinastică "**

"Care este **situațiunea partidelor politice** în raport cu **aceste două mari evenimente** ale anului , **forțele sociale** în partidele politice **s-au consolidat [???**] foarte bine în ultimul timp"
Ralea / dec.'30

▣ P.P.-Averescu

[LD: penibil; nici original, nici "teoretician", încearcă să-l imite pe lorga , numai că...
nu i se potrivește . Prefer analiza tînărului Nicolau]

" **Partidului d-lui General Averescu** îi voi consacra **foarte puțin timp** , fiindcă propriuzis **nu este vorba de un partid [???**], nici **de o clasă anumită** care stă ca substrat al acestui partid , nu este vorba **nici de revendicări programatice** precise, **ci este vorba de o înghebare personală** care are menirea **de a sta la răspîntie și de a pîndi** cînd **doi se ceartă** sau nu pot să se înțeleagă , pentru ca **să prindă o moștenire oarecare ."** (p. 207)
Ralea / dec.'30

Sistemul de partide ;criza partidelor ?

[LD: la o analiză slabă, o concluzie pe potrivă ! Îl bănuiesc chiar și de fariseism,
în orice caz, de rea intenție, pentru ceea ce enunțase că va apăra!]

" D-lor ,toate **aceste trei partide [PNL, PP, PSD]** se găsesc configurate , după cum vedeți, fără **nici un fel de adaus** și fără **nici un fel de scădere** în urma **celor două evenimente mari [criza economică și restaurația]** cari s-au produs anul acesta ."

"Cu toate acestea , auzim din ce în cema mult, din toate părțile, în gazete, în conferințe, în opinii separate, **părerea unora și a altora**, că **steaua acestor partide a apus** , că **rostul lor devine din ce în ce mai puțin explicabil**, și că am ajuns la o stare socială în care **utilitatea însăși** , măcar **ca noțiune politică** a partidului, începe să fie din ce în ce mai **contestată."**
Ralea / dec.'30

Guvern de mână forte.

"Dar alții mai radicali , nu se mulțumesc cu acest paleativ ușor : guvern de personalităț ; **acești radicali vor de-a dreptul dictatură de mână forte.**

"Nu este însă vorba de o tiranie în sensul vechi al lui Metternich sau a țarilor ruși ,ci este vorba de un fel de dictatură care s-ar baza și pe popularitate, este tipul dictaturii bonapartista, în care un șef are mână forte , este voit de o mare mulțime, este în asentimentul tuturor.

Este, cu alte cuvinte, visul lui Mussolini,

care nu lasă să doarmă pe mulți din acești cezari români, [aluzie la Averescu] din acești cezari care așteaptă în fiecare zi să poată instaura o dictatură și care se servesc de un argument foarte serios.

Anume, spun ei, democrația este bună pentru țările nordice , pentru oamenii pottoliți, dar pentru țările latine, care sunt țări de un temperament torențial, sunt țări care nu se pot menține cu formule democratice , ci trebuie ținute aceste țări cu formule dictatoriale .

Și atunci binevoiesc să bage țara noastră în această caracteristică de psihologie etnică a popoarelor latine , în genere, cărora le trebuie un regim forte."

Ralea / dec.'30

[LD: cred că aici Ralea face una din afirmațiile sale , în care nici el nu credea !]

"Fără să-mi fac iluzii excesive asupra independenței noastre de spirit , dar oricum, trebuie să protestez, în numele acestui popor, care acceptă orice, dar nu va accepta niciodată , de bună voie, cerut de el însuși, un jug."

(aplauze pe băncile PNT, pentru prima oară !)

Ralea / dec.'30

24.) A.C.Cuza (LANC, deputat de Roman, alegeri parțiale) , discurs la mesaj, 13 dec.'30

(DAD, MO.20, ședința din 13 dec.'30, p. 297-310)

[LD: discurs integral xeroxat; introdus total în computer , dispersat problematic.

Sublinieri, paranteze, supratitluri, colorări, îmi aparțin

Poate fi considerat mesajul lui "testamentar", total.

Evreii -constituie ținta predilectă;

Antisemitism istoric, rasist, religios, naționalist, politic, cultural, economic, psihic-obsesiv . Articulat doctrinar, enunțat dar nu argumentat.

Toate problemele, abordate de la , prin sau ajungând la evrei.

Exponent (?) sau inspirator (?) al clișeeilor care alcătuiau substratul ideologic al antisemitismului românesc.

Vorbește peste 4 ore; ședința ține cca 7 ore, pentru că este întrerupt, apostrofat, contrat, încât poate constitui și o mostră de felul cum el ("bătrînul obsedat" și "iresponsabil") și curentul cuzist ("boală de tinerețe", fenomen "haotic" marginal, necaracteristic) erau tratate , în epocă , de politicieni.]

Cuza / dec.'30

▣ Curente de opinie : PP, PNT, PNL

"Partidele politice nu au curente. Este zădarnic, nu aveți curent în țară. Ați avut"

PP-Averescu

[...] a avut un puternic, un formidabil curent, generalul Averescu,

[...] precum n-a mai fost.

Am întemeiat atunci, împreună cu d-sa, Partidul Poporului.

Voce : "Acesta a fost norocul generalului! "

Cuza : "Fatalitatea ! " (mare ilaritate)

" A dispărut curentul pentru d.General Averescu. Dar ce înseamnă politicește aceasta ?

Explicați-vă d-voastră. Acest curent a fost oarecum mistic.[...]

avea aceeași însemnătate care a avut-o mai pe urmă curentul formidabil care s-a îndreptat

către partidul național-tărănesc."

"De ce ? **Națiunea aștepta o eliberare** și a zis:generalul **Averescu**, care , pe front, a salvat țara, va fi acela care **ne va salva** de toate nenorocirile noastre și în deosebi, **ne va salva de partide. Aceasta era în conștiința țării.**" (p. 303)

ACCuza / dec.'30

25.) A.C.Cuza (LANC), continuarea discursului la mesaj, 15 dec.'30

Memoriul LANC , către Carol, din 20 sept.'30
(DAD, MO.20, ședința din 15 dec.'30, p.326-341)

[LD: **Camera era exasperată**.Cuza jubilează ,este glumeț,este provocator, se simte sigur pe el, cu aluzii când ironice, când acide, când șantajiste.

Motivele pentru care Camera rabdă : poate nădejdea că va critica mai ales PNL, sau dorința de a avea o "voce opozantă" , sau propriile turburări din PNȚ,sau absența ardelenilor de marcă ,sau gândul că va exista o "voce antisemită" tranșantă ;

Eu cred că mai degrabă **este o sugestie regală** : citirea **Memoriului LANC**

(20 sept.'30) în parlament , ca un sondaj , pentru a vedea reacția partidelor ,

Carol fiind interesat în anihilarea regimului guvernării prin partide,

și creșterea puterilor regale.

În pofida apelului lui Madgearu și al altora , de a nu i se mai îngădui să blocheze lucrările lui **Cuza i se dă cuvântul în continuare.]**

[.....]

Cuza / 15dec.'30

" Îngrijit de această situație foarte gravă, așa cum suntem noi între noi, în "**Liga Apărării Naționale Creștine**", ca o frăție, - ferească Dumnezeu, nu ca partid ! - am zis prietenilor noștri : **hai să ne întrunim și să ne sfătuim** asupra situației -aceasta a fost la 2 august - și ei **m-au însărcinat** pe mine să fac un"**Memoriu**" pe care l-am remis **MSRegelui la 20 septembrie**, tratând tocmai despre această problemă politică , încă de pe atunci." Cere permisiunea să prezinte acel Memoriu...

▣ Memoriul LANC, 20 sept.'30

[LD : Sublinierile, colorarea, parantezele, îmi aparțin

Indiferent de vulnerabilitatea unor opinii cuziste, este fără îndoială ,**un document serios, coerent, argumentat** , care - cred eu - va fi inspirat **tendențele și tentațiile tînărului rege Carol**, multe din tezele lui Cuza găsindu-și aplicări **în regimul instaurat el în 1938]**

[.....]

[LD: aici **Cuza , ingenios**, se va servi de armele politicianiste ale adversarilor,

aruncate reciproc de la partid la partid, de unele analize lucide ale liderilor,

folosindu-le ca tot atâtea argumente în demonstrația sa **contra sistemului partidist.**

În fond, un colaj de citate selecționate , numai în această idee,

substituind criticii politice , **pledoaria pentru lichidarea sistemului ,**

ridicînd scăderile partidelor, la rangul de **inutilitate a lor.]**

[.....]

Sire,

"Opera nefastă a partidelor o recunosc ele singure , prin glasul conducătorilor lor cei mai autorizați și mai cunoscători ai împrejurărilor guvernării la care au luat parte activă.

D.mareșal Averescu , șeful cu deosebită autoritate al **partidului poporului** ,și care a prezidat **trei guverne ale partidului său,acuză partidele celelalte** că au fost lipsite de moralitate și de corectitudine față de **Coroană** și față de **Țară**.[...]

[Averescu despre PNL]

Dar iată ce spune în deosebi, despre **dictatura tiranică** a partidului național **liberal** ,

față de Coroană , prin organul oficial al partidului poporului , "**Îndreptarea**"

(an XI, nr. 160, 3 sept.'30) , **d.Mareșal Averescu zice:**

<Am fost de **trei ori însărcinat să formeze guvernul** și de fiecare dată eram

rugat de Suveran să am o întrevvedere și cu șeful partidului liberal !
Astfel stînd lucrurile , se poate susține , oare , că **Suveranul** și-a exercitat prerogativa constituțională de **a-și alege în plină libertate guvernul ?**
Abuzînd pînă dincolo de măsură , **partidul liberal a deformat viața noastră constituțională**, a micșorat **prestigiul Coroanei și s-a sustras de la orice control sau restricțiune**, exercitînd una din cele mai **uricioase dictaturi**, căci era **nemărturisită și liberă de orice răspundere.** >

"**Aceste constatări**, datorate marelui autorități a d-lui Mareșal Averescu , **corespund** în totul cu faptele cunoscute de toți, arătînd în ce fel , cel mai bine organizat dintre partide, **[PNL] a falsificat regimul constituțional** , în forma cea mai gravă , **a compromiterii prestigiului Coroanei.**
Acestui partid, așa dar, îi revin în cea mai mare parte **răspunderea rezultatelor acestor guvernări a partidelor.**" [.....]
Cuza / dec.'30

▣ **Sucesiunea la guvernare .**

[LLD:Atenție! Toate astea le spune în fața unui parlament majoritar PNL, care... parcă este amuțit, sau chiar dacă reacționează, o face ... jalnic!]

" [...] **regimul de guvernare a partidelor , al dictaturii partidelor, este definitiv perimat și nu mai poate reînvia.** O fericită coincidență face ca **perimarea** acestor partide să se îndeplinească **în mod automatic.**

Se naște întrebarea :ce va putea să facă Regele , cînd **partidul național-țărănesc** - îi dorim o viață cît mai liniștită , ca **să-și isprăvească agonia neturburat** - dar ce ar putea face **Regele** , cînd nu va mai putea rămîne la guvern partidul național-țărănesc ? **Cui poate să încredințeze puterea** în situația de astăzi ?[...]

[.....]

[PP?]

" Dar poate Regele să cheme la putere partidul Averescan ? Eu am cea mai mare stimă pentru d.mareșal Averescu ,e un om de stat și are calități de guvernare pe care le-a dovedit !

Madgearu :"Mai ales !"

Cuza :"Dar d.mareșal Averescu nu mai reprezintă astăzi un curent."

[.....]

ACCuza / sept, dec.'30

26) C.Gongopol (ziarist independent) , discurs la mesaj, 15 dec.'30

(DAD, MO. 21, ședința din 15 dec.'30, p. 343-346)

[LD : ia cuvîntul după lungul discurs al lui ACCuza, în cadrul căruia a avut tentativa unor intervenții, dar nu a putut ! Lipsă text de început.

Este printre puținii parlamentari care găsește cuvinte de îmbărbătare către național-țărăniști, dînd dovadă de bun simț, demnitate , credință și luciditate ; chiar dacă, ulterior, realitățile i-au infirmat unele judecăți ;]

[.....]

Gongopol / dec.'30

▣ **Criza partidelor = eclipsa personalităților.**

Discuția la Adresă a întîrziat prea mult ; **Cuza** este cea dintîi persoană care **a atăcat partidele pe teoria personalităților ce trebuie să guverneze țara.**

"Și ceea **ce a spus d-sa** despre **program**, despre **idei**, despre **factura guvernamentală**, ne dispensează de a căuta aiurea alte **argumente în sprijinul teoriei partidelor.**

"Nu este mai puțin adevărat însă, că ar fi să se tăgăduiască evidența , dacă nu s-ar recunoaște că , în momentul de față, **există dacă nu o criză** a partidelor față de ele înșele, **un sentiment de aprehensiune a partidelor**, în **forța lor** constitutivă , în **puterea lor** de organizație , și în **puterea lor politică.**

"Se constată anumite manifestări clare că , dacă s-a creat în psihologia politică a partidelor **impresiunea** că ne aflăm la un fel de **crepuscul al lor**, sau că ne-am afla , mai bine -zis , este poate, din cauză că aproape **la toate partidele de guvernământ** se constată , dintr-o cauză sau din alta, **un soi de eclipsă a șefilor**.
[.....]

Averescu

" **D.mareșal Averescu este iarăși un izolat.**

D.mareșal **Averescu neglijează să se uite în Anuarul armatei** și poate asta i-ar fi de folos, pentru că **la o anumită vîrstă** este necesar chiar unui fost militar , să cunoască **retragerea**.O retragere care reprezintă, **dacă nu o necesitate fiziologică**, în orice caz, **un imperativ moral**.
DI Mareșal Averescu zice : < **Nu vrem guvern de personalități.Eu vreau guvern de partid**. De aceea sunt necăjit și **nu mă întorc la Apelul Coroanei în Parlament**, fiindcă **eu înțeleg să mă întorc și pe banca ministerială** , nu numai pe simplele bănci parlamentare. >

"Și atunci lumea se întreabă dacă **experimentarea d-lui mareșal Averescu s-a făcut în nenumărate rînduri** , și rezultatul este că **cei mai buni partizanii săi se găsesc astăzi în rîndul d-voastră [la PNT: Manoilescu,Petrovici]** și afară de o **grandilocvență** care se cheltuiește în tot felul de **manifestări oratorice** , fie la tribuna **Ateneului**, fie la o **înmormîntare**, fie la un **botez**, a unuia dintre rubiconzii și jovialii partizani , d-lui mareșal nu i-amai rămas **nici un alt argument** în fața țării , spre a pretinde **schimbarea de regim**." (p. 345)
C.Gongopol / 15 dec.'30

Guvern Iorga -Argetoianu .Legislatura I. Sesiunea extraordinară, **iun.1931**

27.) Octavian Goga (P.P.-Averescu *) , discurs la Mesaj, 25 iunie 1931.

(DAD, MO 9 , șed. din 25 iun.'31, p. 288-300)

N.Iorga - replici, intervenții .

[LD: text integral xeroxat .Dispersat problematic .Supratitlurile, parantezele, colorările , îmi aparțin. Un veritabil dialog **Goga -Iorga**, deosebit de clarificator]
Goga, primit cu aplauze de deputații PP și PȚ-Lupu, uneori PNL-2, rareori PNT, în funcție de obiectul criticii . **Ultimul discurs al lui Goga, ca averescan !]**

***Notă , Gr.Trancu -Iași : " Partidul Poporului " -**

Împlinea 14 ani de la creare.În art.1 al actului constitutiv ,cerea reîntarea în viața constituțională , cf.art 31 din Constituție, care stipula că **toate puterile emană de la Națiune**.

Expresia voinței națiunii este **Constituția**, ea trebuind să fie respectată de la cel dintîi factor, la cel din urmă reprezentant al autorității .

P.P. și-a făcut din **apărarea Constituției , steagul său de luptă**.

Reîntarea Constituției : același subiect de actualitate .

Goga / '31

▣ **Regimul PNT**

La plecarea gub GGMarinescu , țara s-a găsit într - **o situație extrem de grea** , **o manifestare paralelă , de ordin material și de ordin sufletesc**.

"În societatea conducătoare ,**o linie de renunțare, de oboseală , o undă de scepticism** peste creștetul tuturor ; **prestigiul statului scăzut; ideea de autoritate lovită și în clasele de jos** ale populației , ceea ce aș putea să numesc ,

un cutremur molecular care angajează toate fibrele de simțire ." (p. 289)
Goga / iun.'31

▣ **Guvern de "uniune națională" ;**

▣ **Formula Titulescu.**

" În fața acestei situațiuni de destrămare dublă , materială și morală ,
a intervenit **ideea** de a scăpa lucrurile printr-o **concentrare a tuturor forțelor politice**
din țară.Este un **vechi adagiu** al vieții noastre publice această **dorință** de a se așeza ,
laolaltă, toți cei buni, pentru ca, prin forțele lor înfrățite , să se dea o soluție nenorocirilor prin
care trecem .**Lumea , și mai ales lumea nepolitică**, își zice: de ce astăzi nu s-ar putea așeza
toți la olaltă , pentruca din adunarea lor să iasă salvarea țării ?

" **Clișee de gândire , de import**, venite din alte țări , și în deosebi **din Franța**,
au făcut lumea de la noi să-și zică că ar trebui să se facă **marea concentrare** ,
așa -zisul **guvern de unire națională**

Au uitat aceia care doresc acest lucru , s-au nu și-au dat seama de realitate ,
că **în Franța** un asemenea guvern a fost rezultanta unui **echilibru parlamentar**
pe cînd **la noi, se cerea ca întâi să se facă guvernul și pe urmă**, printr-un fel de dozare pe listă
comună avitoare compoziții parlamentare , să vie **Parlamentul ! [...]**

" Eu mi-am zis: **nu se poate ca oameni cu credințe cu totul disparate** ,
fără nici o legătură unul cu altul, să stea la olaltă și să muncească , oamenicare nu cred unii în
munca celorlalți ;

"Și mai departe eu mi-am zis : **este o imposibilitate tehnică** o asemenea dozare
farmaceutico- politică, pentru ca pe o listă comună ,printr-o **compoziție hibridă**,
să se așeze echilibrul parlamentar în ziua de mîine." (aplauze PP)

" Cu toate acestea ,**s-a stăruit în această idee** .S-a mai zis: trebuie acum, la început de o
domnie nouă, să prezentăm o consolidare a situațiunii noastre politice dinăuntru și din afară ,
printr-un fel de demonstrațiune politică a adunării tuturor laolaltă.
Astfel, sub această etichetă sonoră [...] a fost chemat în țară d.Nicolae Titulescu.

[.....]

N-a reușit această încercare din **trei motive** :

/ n-a venit cu un program politico-economic bine precizat ;

/ a făcut o clasificare arbitrară a forțelor politice; s-a văzut asta f. clar la alegeri ;

/ a crezut că este momentul să-și creeze ad-hoc un fel de partid al său, o massă de manevră , pe
care urma să o utilizeze ... (p.289)

Goga / iun.'31

▣ **Guvern Iorga-Argetoianu**

[**Iorga lipsește din Cameră, fiind la Senat, cu legea bacalaureatului**]

... După 15 zile , într-o atmosferă de justificată nevroză, Titulescu a eșuat în mod brusc,
și pe primul plan politic s-a ivit silueta d-lui **Nicolae Iorga** și a dlui **C .Argetoianu**.[.....]

"Mărturisesc , am rămas într-o **mare nedumerire** , pentrucă venirea d-lui Iorga era
cu totul altceva decît teza de la care s-a pornit. [**unirea tuturor partidelor !**]

Ei bine, s-a renunțat la acest lucru .

Nu s-a putut concentrarea generală,noi ne gîndeam atunci , poate să fie vorba
de o concentrare parțială.S-a făcut apel la 6 partide politice.

Nu s-a putut 6, s-ar fi putut 3, 2, 1 partid politic.

Nu , d-lor,**s-a ajuns la situația paradoxală** care pentru întâia oară se găsește aci în țară, de la
întemeierea României moderne, ca **guvernul** care se face ,
să fie **în afară de cadrele vieții politice din țară .**

G.Cantacuzino-Grănicerul : "**Suntem oameni noi !**" (**ilaritate la PNTJ și PP**)

ACCuza : "**Nu în afară de cadrele vieții partidelor** " (p.290)

Goga / 31

▣ **Nicolae Iorga (portret politic)**

Regretă **absența lui Iorga** de la Declarațiile la Mesaj, dar este hotărât să-și dezvolte cuvântarea , cu tot respectul pentru **Iorga** (profil moral -politic)

Nicolae Iorga -personalitate cu vaste ramificații culturale în țară; reamintește pe vechii "polihistorii ai Renașterii " Se încadrează f. greu în viața intelectuală modernă.

Este aproape o "aparitiție anacronică ".După 25 de ani **n-a izbutit să-și facă un organism politic , un partid...**

Cantacuzino-Grănicerul : "N-avem partid, dar suntem mulți"

Goga : pentru că **Iorga n-a lansat** în cursul activității sale politice ceea ce se cheamă propriu-zis **o doctrină politică**, sau , dacă vreți, **a lansat prea multe** , ceea ce înseamnă tot una " (ilaritate la PP , PNȚ, PT)

[.....] " într-un sfert de veac, **d. Iorga a avut "evoluțiuni "** politice interesante.

Invită să-i fie studiate **ideile** în câteva **direcții fundamentale :**

votul universal ; intrarea în război ; domnia regelui Carol ;

problema evreească ; (ilaritate la PP , PNȚ, PT) ; schimb de glume)

... " au fost evoluțiuni , și au fost **evoluțiuni rezezi** .Această **psihologie individuală**, cu evoluțiunile ei rezezi, **nu a putut să fie urmată de psihologia colectivă** , cu particulara ei tardivitate. Pentru că ce s-a întâmplat ? **D.Iorga avea o doctrină.**

Când **începea să fermenteze în spiritul public** ... Când **opinia publică se**

pregătea ca să îmbrățișeze această doctrină, și când se pornea oarecum

avalanșa de simțire , pregătită de d. Iorga, către autorul doctrinei,

când ajungea la el, îl găsea pe baricada adversă "

(ilaritate la PP , PNȚ, PT) ; schimb de glume)

Aceasta explică faptul că , **în curs de 25 de ani nu a putut constitui un partid, deși a vrut-o** .A avut totate atributele exterioare : congrese, programe,șefi de organizații , secretar general, activitate parlamentară, cuvântări... **I-au lipsit partizanii**

"De aceea **d-I Iorga** a rămas un mare **Soliloc, o figură ibseniană** [...] și poate acesta este unul din **secretele puterilor sale** căci știți **maxima lui Ibsen :**

<Este tare omul singur ! > (p. 291)

Goga / '31

▣ **Guvernul Iorga -Argetoianu - continuare -**

[LD: nu amintește, însă, că ambii fuseseră cândva în PP!

Le spune "soliloc" , eu găsesc termenul de "migratori" , de "fripturiști" , mai potrivit]

Iorga a făcut guvernul făcând **apel la două personalități** , "**Soliloc**" și ei :

Argetoianu (plecat din PNL) și **Manoilescu** (degajat de PNȚ)

/ Ceilalți , sunt personalități "dincolo de zona politică " , "**oameni de valoare** respectați de opinia publică " , oameni pe care "nu-i puteau da partidele politice " ...

Goga -Iorga / '31

▣ **Iorga - Ardelenii**

[Stenograma : în acest moment, **Iorga intră în incintă**, se așează **pe banca ministerială**, este primit cu ovații și aplauze]

spunea că în guvern **nu au fost reprezentate provinciile unite** ;

că **Ardealul era reprezentat numai din p.d.v. minoritar** ...

Iorga : " [...] este o lungă și tristă poveste .

Și, natural, când **împarte cineva tot Ardealul în două**, și are **fiecare cheia în**

buzunar, de unde voiți dvs să găsească ardeleni ? "

Goga : "Din ce cauză ?"

Iorga : "Din ce cauză ? **Fiindcă ceilalți sunt naționaliști și patrioți**,

iar noi, aceștia, suntem lipsiți de simțul național și patriotic.

De aceea ardelenii nu pot colabora cu mine.

Dar eram excelent pe vremea când stăteam alături de d.Luliu Maniu și când de atâtea ori Ardealul a avut nevoie de mine.

Acum, natural , **se încuie ușa cu cheia** și după aceea se întreabă :

dar de ce nu ai d-ta pe nimeni dintre oamenii aceia pe care i-am închis eu.?

(aplauze la majorități)

A rugat pe Iuliu Hațieganu, pe VVTilea, pe Emil Hațieganu și pe mulți alții;
"Dar de oarece eu **eram contaminat** de o **boală molipsitoare politică** ,
evident, oamenii cari țin la sănătatea lor, nu puteau sălucreze cu un **călcător de legi**,
și cu un **sfărîmător al tuturor bunelor datini** și cu un **răspînditor de imoralitate** , cu un
sinistru personaj cum a spus șeful d-voastră [**Averescu**] că sunt eu. (aplauze le majorități)

Eu cînd mă uit în oglindă , mă văd același om de treabă.

Cum Dumnezeu astăzi, **pentru anumiți oameni din Ardeal, de am devenit sinistru ?** Aceasta
îi privește pe dînșii.Eu nu pot să împedic pe nimeni de a visa rău"

(aplauze la majorități)

Goga : " [...] declarațiunea d-lui primministru [...] este din cele mai grave."

Iorga : " [...] Cum se aruncă cuvinte mari cu orice ocazie !"

Goga : " Voi avea și mai mari !"

Iorga : " **Suntem scriitori** și unul și altul.A fost cîndva un admirabil scriitor englez
care a spus : să nu întrebuițăm cuvinte prea mari cînd nu este cazul,
fiindcă **vin situațiuni mari și atunci noi nu mai avem cuvinte**.
Sunt admirabilele studii ale lui Golari , asupra lui Schakespeare
și Milton.Într-o **Cameră ca aceasta** se pot pomeni numele celor doi
scriitori . **Nimeni nu-i confundă** cu niscaiva hoți de cai "

Goga : " "Am avut și eu de a face nițel, în viață, cu cîntărirea cuvintelor și
cu nuanțele.[...] cîntăresc și cuvintele pe care le spun de la această tribună,
[...] am spus că ați pronunțat cuvinte grave , am întrebuițat un limbaj politic.
Și sunt grave pentrucă d-voastră, **vă prezentați ca izolat în Ardeal**.[...]
în postura omului care și-a dat toate silințele să adune Ardealul în jurul lui
și nu a izbutit."

Iorga : "**Politicianii Ardealului, nu Ardealul.Din inima Ardealului** [...]

nu mă scoate nici o afirmație și nici o interpretare.Eu am suferit pentru Dînsul,
iar nu alții cari au venit și s-au aliat cu Dînsul , în momentul cînd putea să dea
o majoritate. Mergeam eu cu banul meu sărac , de la un capăt la altul al Ardeal,
și împrumutam căruța la Beclean, și nu am întîlnit țipenie de politician
român pe drumurile acelea. **Atăcați-mă în ce vroți** , în inconsecvențele
mele; sunt inconsecvent , cum este viața însuși inconsecventă.

Atăcați-mă în greșelile , cari vin din iubirea mea de oameni, din dorința de a nu
supăra pe nimeni, și din părerea de rău pentru aceia pe care i-am jignit; [...]
Dar într-un lucru **vă rog să nu mă jigniți** , fiindcă ați fi nedrepti.[...]

Goga : " [...] este foarte departe de mine ideea de a vă supăra.Nimeni nu trage
la îndoială străduința de o viață întreagă , pe care ați pus-o ca să apropiați sufletește
Vechiul Regat de toate emanațiunile trupului românesc.În această operă de
închegare sufletească a neamului, **sunteți unul dintre marii autori ai unității
naționale**.[...]este adevărul, este o axiomă.

Dvs însă spuneți : **am găsit ușa închisă.Ei, rolul omului politic este
să găsească cheia** , că să deschidă zăvorul fermecat .

(ilaritate , aplauze la PP, PNT, PNL-2)

- **Iorga :**"Să fac cheie falsă ?" (ilaritate) (p. 291)

Goga- Iorga / '31

▣ Minorități

Situația din Ardeal este turbure.Pe lîngă viața economică cu aceleași dureri ca ale țării,
ÎnArdeal există și " o specială configurație sufletească zbuciumată.[...]

**cu mijloacele și cu oamenii de care dispuneți, nu puteți domina situațiunea particulară
din Ardeal. Acesta este adevărul.**

Ați făcut un subsecretariat al minorităților." [...]

/ "Cu toții recunoaștem rolul minorităților din țară.Acest rol însă este complex;
el nu poate fi urmărit de la un subsecretariat sau de la un Minister.;

problema minorităților este o problemă de ansamblu.**Ea trebuie urmărită de la toate**

ministerele [...] mai bine putea să fie urmărită **de un român pur sînge** " (aplauze PP)

De ce ? Pentru că ar putea să privească problema de ansamblu.

Un minoritar , în această chestiune. În judecata lui, va fi totdeauna îndrumat de **particularismul minorității din care face parte.**"

Pe de altă parte, ungrii pot pretinde că sunt minoritatea cea mai numeroasă.

"Al treilea (ca o chestiune personală) , **nu aș da secrete de stat pe mîna d-lui Rudolf Brandsch** " [este contrat de Șeicaru și părintele Manu] [.....] (p. 292)

Goga - Iorga / 31

▣ **Stat național unitar.**

"[...] după părerea mea , la mijloc a fost **o eroare de concepție** [...]

în Mesaj , cele două cuvinte **<popoarele Mele >** care **au trezit** în opinia publică

o oarecare **turburare** . D-voastră o avansați, dați-mi voie să o justific.

Am văzut totdeauna în linia istorică a străduințelor noastre politice , de cînd există istoria noastră, tendința de a întemeia **un stat național.**

Și în ordinea noastră istorică, și în ordinea noastră continentală , noi am tras concluzia definitivă a **ideii de naționalitate**, și ne-am luptat , **nu ca să întemeiem un stat eteroclit**, ci **să unim granițele noastre politice cu granițele noastre etnice.**

Dle prim ministru, cînd citesc **< popoarele mele >** ei bine, în sufletul meu reînvie **dicționarul vechi** , antebelic, **al Austro-Ungariei : < Meine Vo"lker >**

(aplauze la PP și PNȚ)

"Eu sunt dintre aceia care **știu ce înseamnă un stat eteroclit**, știu ce înseamnă

tendințele centrifuge ale celor cari nu vor să trăiască împreună și mai știu că, pentru liniștea țării noastre și pentru liniștea Europei, **noi trebuie să menținem nealterat caracterul național al acestui stat. [!!!!]**

Asta nu înseamnă o intoleranță față de **minorități, care nu sunt popoare**, așezate în cursul istoriei pe teritoriul nostru național." (aplauze la PP)

Iorga : " Eu cred că **afirmațiile în domeniul istoric** față de cineva , care predă istoria de vreo jumătate de veac, **pot fi , în unele cazuri, riscate** și, mai ales, **nu este bine să mă atragi pe un teren pe care istoricul s-ar găsi în conflict cu omul** care dorește tot binele , în toate timpurile , poporului său. Chestiunile acestea de state, de care vorbiți dvs., sunt lucruri foarte complicate.

Ideea de stat , este un lucru de **epocă modernă**. [...]

Asupra părții acesteia eu sunt silit să nu vă răspund nimic. "

" În ce privește **fraza din Mesagiul**, dvs. întrebuințați **nuanțe de subtilitate infinită** , care **n-au ce căuta aici.**

Adevărul este că **în România se găsesc oameni, cetățeni** ai României , **membri ai națiunii politice românești** , care au **altă limbă**, care au **alt trecut**, și care , fiind cetățeni credincioși ai statului român , pe lîngă aceasta **au și aspirațiuni care nu sunt ale noastre.**

" Acum dvs. **recomandați o politică de struț.**

Îmi pare foarte rău , că **nu o pot practica. Și să punem noi că nu există popor** ,

în sensul etnografic al cuvîntului, și nu constituțional-politic,

ci în sensul unei **tradițiuni istorice deosebite** , aceasta nu înseamnă una din acele crime pentru care totuși va trebui să merg cîndva la Curtea de Casație.

[.....] Consider însă că **a mă acuza cineva pe mine , că nu-mi iubesc nația...**

și **că nu pot înțelege** cum se poate servi Nația mea, că adică **sunt un fel de imbecil care n-am cunoștința termenilor** și care deservesc Națiunea mea ,

aceasta este un lucru de care orice copil de pe stradă [...] are voie să rîdă [.....]

Cum adică , eu nu vreau stat național românesc ? "

Goga : " Dar este deosebite de metode în viața politică și dați-mi voie să accentuez că **această metodă** a d-voastră **de a pune o noțiune etnografică sau etnică în Mesaj**, este, după părerea mea **o greșală** , fiindcă **în Mesaj** nu se fac

cercetări istorice și politice " [...] (aplauze prelungite pe băncile opoziției)
Goga -Iorga / 31

▣ Sentimentalism , patetism

(Goga repetă din nou că nu are de gând să-l jignească , vorbește cu tot respectul, va păstra tonul de bunăcuviință)

Iorga : nu au avut totdeauna relații bune; dar, orice s-ar fi întâmplat între ei, " nimeni nu-l poate împiedica să vadă la **Budapesta**, în momentele cele mai grele din viața poporului românesc, o masă de tineri în mijlocul cărora eram **eu și citeam istoria lui Mihai Viteazul** și, în fruntea acelei mase, era **un simpatic tânăr blond** , căruia trebuia , în momentul acesta , **un om bătrîn să-i facă marea prezentare față de poporul român. Acel tânăr erai d-ta , iar acela care te-a prezentat poporului românesc** nu sunt domnii care te aplaudă acum , **ci sunt eu** Prin urmare **eu sunt nașul gloriei d-tale meritată** și eu mă onorez de a fi fost nașul acestei glorie , și nu pot decât să te ascult cu interes totdeauna.[.....] iar **cînd d-ta ești nedrept față de mine**, eu știu că nedreptatea aceasta vine , peste sufletul d-tale, **de la interese politice de partid , pe care d-ta le ai iar eu nu le am**" [.....] (p 292-293)

Goga -Iorga / 31

▣ Locul partidelor politice

Își exprimă nedumerirea în care s-a aflat la constituirea guvernului.Și-a zis că **"acest guvern este într-o dilemă** , întrucît privește rostul său ."

Sau este **"un guvern dictatorial"** sau va fi un **"guvern de alegeri " S-a înșelat !**

"D-voastră ați luat de la început o postură de luptă împotriva partidelor politice "

Iorga : **"Toată viața !"**

Goga : " Dați-mi voie , dle profesor Iorga , ca **eu să fiu apărătorul acestor organisme**, pentru că în definitiv **ce sunt partidele politice ?**

Sunt emanațiunea directă și logică a dreptului de vot."

ACCuza : **"Contestăm !"**

Goga : **" În orice regim constituțional există partide politice** , pentru că **cetățenii** cari au drept de vot, **se constituie** în puterea **intereselor** lor, în temeiul unor **programe** , în **categoriile politice** care au interese de apărare.

A lupta contra partidelor politice , ce înseamnă ?

A lupta contra totalității cetățenilor din țară cari au preocupări politice.

Înseamnă, dle profesor, **a adopta o formulă de pur individualism politic** .

Înseamnă a comite **un act de nihilism politic**. Dvs ați zis într-un manifest electoral : **< voi distruge partidele politice prin înfometare ! >**

Iorga : "Nu, îmi dați voie, **aceasta n-am spus-o**. Dați-mi voie să **rectific**.[...]

Ați găsit această frază în **interview-ul** acordat reprezentantului **ziarului vienez "Neue Freie Presse"** , și eu nu sunt responsabil pentru felul cum se redă un interview pe care nu l-am dicat ; și pe lângă aceasta, pînă acum, **nici o națiune inteligentă n-a spînzurat un om pentru o vorbă de spirit.** "

Goga : **" Nici noi nu vom face asta "** [.....]

Iorga : **" Eu sunt foarte bucuros să existe .Este o teorie veche pe care am discutat-o cu Ion Brătianu**, cînd era aici.[...] Dvs sunteți mult mai puțin tolerant decât dînsul .(**ilaritate**) Am discutat cu dînsul și **i-am spus:**

<Die Brătianu, **cine poate fi contra partidelor ?** Dar eu sunt istoric , eu am scris istoria tuturor partidelor din România.

Numai cît **eu înțeleg partidul politic în alt fel** decât îl înțelege foarte multă lume. Nu înțeleg ca noi cu toții, să fim înscriși pe liste ca țigani.

[...] **Eu înțeleg să fie o mină de oameni cari fac politică.**

Așa se face în Anglia, în Franța, oriunde [...] >

Partidele politice de la noi nu sunt partide , sunt clanuri , cum sunt clanurile albaneze.[...] din nefericire , această concepție sud-estică , orientală, balcanică, este la originea partidelor noastre, cu o deosebire că înainte o practicau boierii , cu eleganță și nobleță , și pe urmă au practicat-o fără eleganță și fără nobleță , oameni care nu sunt măcar boieri.

De aceea sunt nu în contra partidelor ci contra iluziei de partid din această țară , unde rar sunt partidele care ar putea să înfățișeze un program , ci teoria existenței partidelor. **Aceea nu există."**

Goga : Din primul moment Iorga , dînd deoparte partidele politice, "s-a gîndit cu ce trebuie să le înlocuiască .Și atunci d-sa - nu știu de unde i-a venit această inspirație , de la ideologia care este îmbibat deceniul din urmă , fascistă , de o parte, sovietcă , de altă parte ? - s-a gîndit la asociațiunile profesionale.

(Iorga a scris despre bresle, dar asta era istorie, nu pot înlocui partidele !
Aceste asociațiuni n-au izbutit să-l ajute politicește, și au fost manifestări Ilariante. Bucureștiul era plin de asociațiuni, se multiplicau ; erau cam 102.
Capitala bîjbîia de oameni "fericiți " ;în frunte cu reprezentanții clerului,
învățămînt, pe grade ;morari mari și morari mici ; moașe...
Iorga le promitea mandate ...

Iorga : "Eu lucrez pentru viitor și multe idei , de care rîde acum ușurătatea națională, se vor judeca cu mai multă serozitate , după cîteva decenii.

[...]dvs liberi sunteți să rîdeți de ce vreți ,cum dvs. dle Goga ,
să provocați cu ce vroiti rîsul unei părți din minoritate ;
dar a recunoaște că există într-o țară interese în afară de interesele politice și a sta de vorbă cu reprezentanții acestor interese , [...]
este un lucru mult mai puțin ridicol decît vi se pare dvs.Eu țin la un lucru:
de mine să nu rîdă conștiința acestei nații , cei care sunt interesați,
pot să rîdă totdeauna.[...] Ești un om de spirit ,
de ce faci să rîdă oamenii cu gîdilici ?

- **Goga :** "Nu-i gîdil ; sunt inferioritățile lor intelectuale , declarate de dvs., care-i mișcă și ce pot face dacă amicii mei toți rîd , probabil toți sunt inferiori ... [.....]

Goga: "Partidele politice , de a căror moarte se vorbea,și a căror condamnarea era rostită la tribunalul de gîndire al d-voastre, partidele politice au ieșit întărite din această încercare .

- **Lupu :** "Afară de unul [PNT] care stă acolo și tace și nu zice nimic. "

Goga : "S-a dat examenul [...]suntem cu certificatul în regulă , recunoscut de opinia Publică. Un învățămînt pentru viitor : este o greșală să se creadă că în viața politică se poate trece peste partidele politice [...] (p.293-297)

Goga / 31

▣ PNL

[IG Duca - nu este în Parlament]

Iorga, dîndu-și seama de nereușită, a pasat rolul lui Argetoianu, și , de unde a pornit contra partidelor, a făcut cartel cu...PNL ! (aplauze la PP, PNT ; PNL-2)

" Cînd s-a produs acest lucru , mi-am dat seama de realitate.[...] noutatea s-a cam dat deoparte și că vindeați marfă veche ."

" Oricît este pusă la index această idee de partid, cînd vorbesc de partidul liberal , în sufletul meu renasc, în mod firesc, toate amintirile istorice , care sunt legate de acest organism.

Istoria politică a PNL se confundă cu timpurile eroice ale țării noastre.

Au fost în partidul liberal mari personalități, fondatori ai țării noastre,

în fața cărora eu - nu este așa ? - un tîrziu epigon al lor,

sunt dator să mă închin cu toată pietatea.

Prin urmare , vorbesc cu desăvîrșit respect de trecutul partidului liberal.

PNL a fost călăuzit de **două idei** : o bine precizată **mîndrie** , un sentiment exagerat al propriei valori și **ideea de luptă**. Din păcate , **IGDuca , a părăsit aceste idei, a părăsit linia istorică , a abdicat , politic și etc...**

Gh.Tătărescu : "Este regretabil că dvs. , care cunoașteți pe d.Duca ,

uitați în momentul de față **cine este d.Duca** și care este **rostul partidului liberal.** "

- **Goga** : "Fac o analiză. **Analiza poate fi crudă, fiind însăși subiectul crud pentru dvs.** Cunosc prea bine lucrurile - stau de 17 ani aci în Vechiul Regat [...] [...] **d.Duca s-a temut** să iasă la luptă deschisă cu **d. Gheorghe Brătianu** , crezînd că în această luptă nu ar avea cîștig de cauză.

Leonte Moldovan : " Aceasta nu o crezi nici dta "

Goga: "Acest tînar , **d.Gh.Brătianu** , în evenimentele politice , a dat dovada că

știe ce vrea și că poate să vrea. (aplauze PNL-2)

Al doilea motiv este de ordin etic ; sau cum s-ar zice , **un caz de conștiință "**

Leonte Moldovan : "Dta dle Goga, umbli numai după **efecte retorice** ,

dar nu precizezi situația așa cum este.Dta **cauți aplauze** [.....]

Dta **nu ești un domn drept și cine nu este drept , nu mai poate judeca drept.**

Radu Lascu (PNL-2) : "Odată ce **ne-ai învățat să atacăm** chiar și pe **MSRegele** atunci mai ai **autoritatea morală să vorbești ?**

Aceasta a fost **chestiunea care ne-a despărțit pe noi "** (p. 294-297)

[**tumult,vociferări , întreruperi, între duciști și georgiști .Goga face aluzii transparente despre psihologia lui Duca , care credea că "umilița spală păcatele" și care ar fi supralicitat obediența față de Carol, coborînd prea jos pe scara umilinților.**]

Goga /31

▣ Majoritățile iorghiste

Iorga ar fi plecat de la Interne, lăsîndu-l pe **Argetoianu** să facă atmosfera electorală necesară, să strîngă acea "majoritate " necesară .Din cine era formată ea ?:

cîțiva credincioși , "garda personală " a lui Iorga- **puținii din PND** ;

sacrificaiii votului censitar - retrași " în colțurile de diversimente sociale, la club [...] epave, scînduri din corabia naufragiată " a **ex- partidului conservator** , care a avut iluzia că răsare soarele peste creștetul lor , reînviind cuvîntul istoric <bonjur popor ! >

PNL (la inspirația lui Argetoianu) ...

vînătoarea de **partizani** , din cadrul "detestateleor partide politice" , "**clientela**" ,

"coada" unor partide (inclusiv din cei plecați de la PP) ;

ziariști , mulți, după moda lansată de Maniu , pentru a susține regimul prin publicitate, drept recunoștință ;

Apoi s-a trecut la **campania electorală**, cu tot cortegiul de abuzuri și violențe cunoscute, cu "inovații" propagandistice (foto prin ziare) , reușind să facă în 25 de zile , ceea ce nu a reușit în 25 de ani.

[se iscă iar tumult ; i se aduce aminte de alegerile făcute de el , ca ministru de interne ; polemici cu foști colegi de partid ; Iorga evocă alegerile din '19, din '26 ; Goga mărturisește că a obosit cu acest "duel" ; se fac incursiuni istorice, schimburi de cuvinte de spirit, ironii...]

"Sunteți o majoritate numerică , pînă la un punct.[...] Din p.d.v al coeziunii sufletești însă nu sunteți o majoritate Nu aveți o legătură sufletească bine determinată.

- **Voce : "Suntem români !"** (**Mare ilaritate**)

Voce PNȚ : "**Dar noi ce suntem ?**"

Goga : "Admirabilă legitimare în politică :<suntem români ! >[...]

Dvs.aveți un fel de **aspect de mozaic ."**

Dr.Lupu : "**Un mozaic de friptură** " (**Mare ilaritate**)

I.Petrovici (acum "iorghist ") : Cum a fost majoritatea primului guvern

Averescu , din 1920 ?! (recurs istoric)

D.Averescu a creat "majorități" Partidului

Armd.Călinescu : **Petrovici cunoaște istoricul tuturor majorităților "**

(ilaritate)

Goga : D.Petrovici, iubitul meu fost coleg...

Mirto : Și al nostru ! (Mare ilaritate)

Goga : "...mă întreb, dle prim ministru, dacă veți izbuti dvs din acest mozaic ...

Iorga : " Grija mea să nu o porți d-ta ; grija aceia o să o am eu.Să ai grijă de ceea ce ai să pierzi d-ta."

Goga : "Eu ce am avut de pierdut, am dat !"

Iorga : "Mulțumesc, ai fost generos.Ai dat ce-l mai bun "

Goga :Citează un cronicar care spusese: < Iar Laiotă -Vodă adunînd **oaste de strînsură** , lovi pe coasta Siretului. >

Iorga : "Textul este fals.Laiotă-Vodă n-a văzut Siretul ."

Goga : "Puneți pe altul în locul lui Laiotă, dacă vreți, dar eu n-aș vrea ca , în locul lui Laiotă să fie astăzi Nicolae Iorga , care să adune **<oaste de strînsură.>**"

Iorga : " [...] Dta ne porți mare necaz fiindcă un număr dintre prietenii d-tale , este lîngă mine."[...] (p. 300)

[LD: lipsă ultimul paragraf din discursul lui Goga]

Goga / 25 iunie 1931

28.) **IGDuca** , replică la discursurile lui **Cuza și Goga** , 30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iunie, p. 372- 373)

Primit cu aplauze de băncile PNL, își cere scuze că a lipsit cîteva ședințe.

Duca / iun.'31

▣ PNL .

Goga s-a preocupat de **mîndria PNL**.

"Nu crezi dle **Goga** că ai fost **extrem de imprudent** ? Eu **ți-aș da sfatul** prietenesc și caritabil **de a te ocupa mai mult de mîndria partidului d-tale**; pentrucă între partidul meu și partidul d-tale sunt multe și mari deosebiri și, în special, deosebirea că partidul meu n-a fost niciodată **în funcția în care a fost al d-tale , față de al meu. "**

Oteteleșanu : Sunteți din nou imprudent ...

Duca : Și, d-le Goga, nici, nici, nici, nici ...

Goga : ... Patru "nici"

Duca : Dacă vreți, și 20 de "nici" , și peste 20 .Știți foarte bine că **voi avea delicatețea să nu explic acești "nici" ...**

Goga : Mă cruțați ...

Duca : Dar aceasta nu este un motiv ca dvs să abuzați de delicatețea mea...

Oteteleșanu : Vorbiți, nu insinuați...

Duca : De ce s-a ocupat d. Goga de mîndria PNL ?

Goga : **Fiindcă a existat în trecut și a murit odată cu venirea d-tale la șefie...**

Duca / iunie '31

▣ Cartelul PNL-guv.Iorga.

Duca : **PNL a încheiat un cartel electoral cu guvernul prezidat de prof. Iorga.**

A încheiat acest cartel , crezînd că este **în interesul țării și al partidului**, avînd aprobarea partidului. **Sunt în divergență de opinii de cînd MSR a făcut apel să se constituie un guvern de uniune națională** , condus de Titulescu.Avea convingerea că , după ce patimile se vor stinge, se va vedea că, prin cartelul încheiat, " **eu am făcut un mare serviciu țării**, dar am făcut **un mare serviciu și vieții noastre constituționale și existenței și puterii partidelor politice.**"

(argumentează de ce nu a nesocotit nici tradiția partidului, nici nu a închinat steagul partidului, cu exemple din actele predecesorului său IICBrătianu)

"... stranie concepție manifestați, d-le Goga, cînd **afirmați că cel care este arbitrul situației politice** , este cel care **a închinat steagul partidului său "**

Gr.Trancu -Iași: " Demnitatea și puterea sunt două lucruri diferite ."

Duca / iun.'31

▣ **Sistemul de partide.**

Duca : "Adevărul este că **d-voastre ați sperat cu toții , după 8 iunie anul trecut, că steagul PNL va rămâne închinat** pentru totdeauna în viața politică a acestei țări, și **nu vă convine să vedeți că acest steag filiiie tot mai mîndru deasupra PNL.** " Goga a avut o singură idee politică, dar și aceea eronată : că prin semnarea cartelului , **PNL a dat o lovitură vieții partidelor,**

deoarece **acest guvern este hotărît să desființeze partidele politice .**

[.....]

De aceea, îl ruga pe Goga să nu mai facă tirade pe chestiunea partidelor...

"declar , în mod hotărît și solemn , de la această tribună , dacă vreodată viața partidelor și viața constituțională a acestei țări , bazată pe partide, ar fi serios amenințată - ceea ce nu este cazul astăzi - eu voi fi luptătorul cel mai energic pentru apărarea vieții constituționale și a vieții de partid " (apluze la PNL)

De aceea deplînge urmărirea succeselor de "oratorie meschină", de "intrigărie de rînd între partide" ci să dezbată problemele țării.

" Credeți dvs. că țara se preocupă , în momentul de față, de asemenea intrigării ? (apluze la majorități și PNL) De compulsările de text, pentru a pune în contradicție pe unii și pe alții , de povestiri mai mult sau mai puțin meșteșugite a evenimentelor la ordinea zilei ? " [...] "dă-mi voie d-le Goga să te privesc cu compătimire cînd singura d-tale preocupare e să debitezi meschinării de la înălțimea cestei tribune. "

(apluze prelungite, îndelung repetate, la PNL și majorități , proteste la PP)

I.G.Duca / 30 iunie '31

29.) Octavian Goga (PP) , replică la replica lui I.G.Duca 30 iun.'31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iun.'31, p. 373- 375)

- **Goga :** Duca n-a răspuns la problemele ridicate de el; a vorbit " grandilocvent ,emfatic și agresiv" ; a făcut "aluzii" , "insinuări" ,despre PP , pe care el le respinge ;

PP a fost adus la guvern de PNL ? - A fost adus de Regele Ferdinand , la recomandarea lui IICBrătianu, care a considerat că face un bine țării.
I.Brătianu era de părere că erau două mari primejdii pentru țară :
primejdia regională politică și primejdia spiritului de clasă.

Și "dintr-un impuls de doctrină politică , lipsit de orice interes meschin , și de o parte și de cealaltă, d-sa a fost de părere ca după plecarea guvernului , să recomande Regelui Ferdinand **venirea la guvern a generalului Averescu.**

Dovada că n-a fost nimic meschin din partea noastră și că n-am avut nici un angajament față de d-voastre, este atitudinea pe care a avut-o partidul poporului începînd din ziua alegerilor.[...] "

Goga / iun.'31, retro 1926

▣ **Regența .**

"[...] **N-am avut nici un angajament și deci am avut toată libertatea de acțiune.**

Și dovada este că în ziua **cînd regele țării era muribund** , cînd totul era plin de tenebre, **ați făcut toate intrigile ca să fim dați jos**, pentrucă nu știați ce vă așteaptă pentru ziua de mîine. **Aceasta este realitatea.**" [...]

IGDuca : " D-ta știi foarte bine că **n-am să divulg niciodată** , orice s-ar întîmpla, **conversațiuni particulare** ; dar aceasta nu este un cuvînt ca d-ta să abuzezi de delicatețea unui om."

Goga : " Delicatețea de a nu divulga, ține de eleganța de simțire de a nu insinua prin calomnii .Dacă dvs nu vreți să divulgați, atunci să nu insinuați ; însă **dvs ați insinuat** În momentul cînd dvs insinuați, **mă dezlegați pe mine .**

Prin urmare, **voi vorbi și eu și voi spune lucruri pe care altfel nu le-aș fi spus**, dar pe care mi le smulgeți , prin aluziuni calomnioase pe care mi le faceți."

IGDuca : " **Să nu ataci .Cînd știi ce știi, să fii decent "**

Ed.Mirto : " Dați-vă dezlegare reciprocă și spuneți totul " (**ilaritate**)

Goga : " Întrucît ne privește , **n-a fost duplicitate** la mijloc, pentru că noi am fost aceia cari , prin gura **mareșalului Averescu** , ne-am pronunțat **limpede, categoric și definitiv** în chestiunea Regenței." La congresul PP, mareșalul a spus :

<nu mai avem să vorbim cu Regența ; **a vorbi cu trei, înseamnă a vorbi în vînt.**>

Nu este nici un echivoc, și , ca o consecință logică a acestei atitudini publice, a urmat, după congresul PP, **atitudinea de la Belinzona și Paris...**

Dar toate acestea ar trebui puse la un capitol de istorie....

Goga / iun.'31, **retro iun.'30**

▣ **Restaurația.**

" Marea d-voastră vină, tragedia d-voastre , începe din ziua , în clipa cînd din aeroplan a coborît **Principele Carol** și și-a ocupat patrimoniul lui.

[.....] nu aveai decît să vă duceți să faceți actul de sumisiune în fața Tronului,

în prima zi, pentru că acesta era gestul reflex, normal din partea d-vs.

Dvs ați făcut întîi o socoteală meschină, negustorească ...

Gh.Tătărescu : "Negustori au fost alții"

Goga : cere să-i dea voie să facă și el o pagină de istorie...

"În noaptea în care Principele Carol a venit în țară, am avut onoarea să fiu **chemat la Palat, la Cotroceni**.M-am dus în mod firesc, cu sufletul plin de bucuria mea împlinită și în mod firesc am fost întreat : **care este starea sufletească din țară ?**

Am arătat toate lucrurile [...] **în dimineața** cînd am plecat de la Palat , mi-am zis: trebuie să iau contact cu un reprezentant al PNL și mi-am zis că trebuie să le țin un limbaj frățesc de impuls de bun român care se adresează altui bunromân.

Am trimis d-lui Duca vorbă că vreau să-l văd.**Vă aduceți aminte d-le Duca ?**

Duca : " **Da** , îmi aduc aminte [...] **Dta ai făcut un apel la mine , ca eu să aderez la noua Domnie și eu am refuzat categoric.**"

Goga : "**Condensenzi** în această scenă toată **deosebirea sufletească** care era între noi și toată **deosebirea politică** , care a fost între noi în acel timp.**DleDuca, ați venit la mine** pe la ora 11 jumătate , în prima zi cînd a răsărit soarele după sosirea în țară a Principelui Carol.Și v-am spus , d-le Duca, vă știu un limbaj de bun român.[...]

vă zic: **este momentul ca și partidul liberal să se ralieze împrejurul noului Rege** , pentru că mîine va fi Rege și trebuie să ne adunăm cu toții în jurul Tronului, să dăm un aspect de consolidare a țării , înăuntru și în afară.

Atunci, d-lor, d.**Duca mi-a ținut un discurs**.După aceea, l-am citit și în gazete .

Era discursul pe care l-a ținut în aceeași dimineață la club și pe care eu nu-l repet , pentru că l-a citit d.Cuza.[...] Atunci eu **am rămas tulburat** și v-am spus :

<Dle Duca, **mă așteptam să văd în d-ta un om al realităților pozitive și eu am găsit un erou.**

> **D.Duca a încheiat conversația cu aceleași gesturi mari,**

pe cari le-a debeat aci la tribună și **ridicînd mîna și degetul către Cer** a spus:

< **Niciodată nu voi întinde mîna acestui om. >**

IGDuca : " **N-am spus. Cer cuvîntul în chestiune personală"**

Gral Cantacuzino-Grănicerul (Liga Vlad Ţepeş) : cere să nu fie publicate în M.O. cele spuse de Goga.

Voci : cer să se închidă discuția.

IGDuca : "Eu, din contra, **rog Adunarea să lase pe d.Goga să vorbească ."**

Valer Pop (vice președ.Cameră) : cf. art. 40 din Regulament, Coroana nu poate fi pusă în discuție ...

O.Goga : " **Peste trei sau patru săptămîni** după acea scenă, ați văzut postura de consecință a d-lui Duca, care **a făcut actul normal de sumisiune , ce nu pătînea decît că urma cu trei săptămîni mai tîrziu decît al celorlalți.**

Eu nu vreau să dau perdelele la o parte să se vadă ce este după această particulară

tardivitate. E greu să-mi aleg substantivele când mă gândesc la psihologia dvs. [...] **Nu este potrivit [...] să vă lansați în mod lipsit de pudoare elementară , fotografia dvs , dle Duca , alături de fotografia M.Sale "**

Duca : "Ce meschinărie !"

Goga : "Ați făcut acest lucru și, firește, eu **sunt revoltat văzînd aceste tribulații** . Eu am venit aici, de la această tribună, să **le denunț țării** și aștept ca dvs.

să fiți mai modești în această atitudine. Am făcut-o dintr-un impuls moral.[...]

Schimbările d-voastre de atitudine în marile probleme de stat și mai ales în această problemă, **lipsa de sinceritate și de pudoare** cu care v-ați declarat la alegerile din urmă [...] **umple de revoltă** și lipsește de sprijinul moral masele populare. [...] **Țara are nevoie de oameni întregi, de oameni de bronz,** cu nervi de oțel, iar **nu de oameni de gelatină.**[....]

Vă rog să veniți aici , să spuneți tot ce știți .[...] eu voi răspunde la toate , cu cuvintele lui Carageale : < a se slăbi ! > (**aplauze la PP, PNL-Gh.Brătianu , PȚ-Lupu)**

Goga / replică , 30 iunie'31

30.) IG Duca , replica a II -a la replica lui Goga , 30 iunie '31

(DAD, MO 12, șed. din 30 iun.'31, p. 376)

Goga i-a făcut "procesul" că n-a aderat din prima zi la noua Domnie, și că a aderat doar după 3 săptămîni. A reprodus cu indelicatețe și un cuvînt pe care nu l-a spus niciodată. "**N-am spus niciodată că nu voi întinde mîna, cui voi întinde mîna, și cui nu-i voi întinde.**Mistifică **realitatea.**Dar , încăodată, oricît ați merge de departe , cu indelicatețea, **eu nu voi repeta multe conversațiuni** , pe care le-am avut împreună.[...] **Afară de asta , d.Goga nu a fost corect în expunerea d-sale.** [...] **Baza întregii conversații a fost altceva : să ne asigurăm , sub noua domnie, generalul Averescu și noi, PNL, alternața la putere și să desființăm pe național-țărăniști "** (**aplauze prelungite , mare ilaritate , la majorități și PNL ;**

proteste la PP, PNL-2, PȚ)

Duca / iun.'31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

31.) Al.Otetelișanu (PP) , discurs la mesaj , 24 nov.'31

(DAD, MO 6, șed. din 24 nov.'31, p. 63- 67)

[LD: **urcînd la tribună, ACCuza îl ironizează că a fost aplaudat doar de Trancu-Iași . Otetelișanu spune că ,deși a mai fost parlamentar, este prima oară cînd ia cuvîntul la Mesaj . Xerox incomplet.]**

Otetelișanu / nov.'31

▣ Guvern Iorga-Argetoianu

Guvernul s-a autodefinit de "**ritm nou**" . Ritm înseamnă cadență, măsură .

"Ritmul nou al guvernului actual , este un **ritm al haosului** , este un ritm al **lipsei complete de unitate de convingeri** între membrii acestui guvern, este un **ritm al diletantismului.** (**aplauze PP**)

(Îl asigură pe Iorga că nu va spune un cuvînt care l-ar putea supăra !)

La baza **concepției acestui guvern** stă, pe de o parte ,

" gîndul și simțirea primului-ministru de drept" , profesorul Iorga , dar stă într-o măsură mai mare și

"concepția șefului de fapt" , a ministrului de finanțe, **Argetoianu**.

Iorga a vrut să readucă viața politică "**la datinile din trecut**" ; vorbește totdeauna de "**o nouă filozofie a vieții** " , pe care o concentrează în cuvintele **<mai multă omenie ! >**

Argetoianu are concepția "**oarecum autocrată**" , crede că poate să conducă țara "**așa cum vrea** dînsul, **așa cum crede** dînsul !"

Argetoianu - **reprezentantul cel mai desăvîrșit al diletantismului** în viața noastră publică . "L-am cunoscut cînd era **conservator** , conservator care se plimba de la casa defunctului Marghiloman , la casa defunctului Nicolae Filipescu , la casa defunctului Take Ionescu ;

I-am cunoscut mai tîrziu , cînd era convins **membru al partidului nostru [PP]** ;

I-am cunoscut , mai tîrziu , cînd era membru convins al **partidului național**

al d-lui profesor **Iorga**, al **partidului național -țărănesc**,

și mai tîrziu al **partidului liberal** , iar acum

ca **tehnician , specialist, susținător al unei concepții etatiste sui generis**.

Vedeți dvs , cît de **variata este concepțiunea d-lui Argetoianu** care a știut ,

în scurtă vreme, de la 1914 încoace, să officieze **pe altarele tuturor partidelor"**

[LD: din 1914-1931, 6 migrări !]

Lipsa de unitate în concepții și convingeri este evidentă și între

Argetoianu și G.Ionescu-Sisești.

Ex. în problema prețului grîului și a primei de export , fiecare a emis în "Neamul Românesc" , o altă părere !

Un guvern vine totdeauna la putere ca să îndeplinească **o anumită misiune** sau chiar **mai multe misiuni** (impuse de împrejurări sau dorite de guvern)

După opinia sa, **Guvernul Iorga și-a asumat două misiuni** :

/ Să transforme radical viața politică, prin desființarea partidelor ;

/ Să transforme radical , din temelie, viața economică ;

/ Concepția etatistă - promovată de Argetoianu ; neagreată de Iorga ;

Într-un interviu apărut în "Figaro" (12 nov.'31) ,apropro de Conversiune, de mentalitatea țaranului român, **Iorga opina că** " Cine știe dacă degetul statului intervenind , nu s-ar pune în mod nedibaci pe rană, împiedicînd-o astfel să se închidă ." (p. 63)

Otetelișanu / nov.'31

▣ **Atăcarea partidismului .**

Guvernul Iorga și-a asumat misiunea de a transforma radical viața politică prin **desființarea partidelor**.

La 18 apr.'31, Iorga declara presei străine (publicat de "Neamul Românesc" la 20 apr.) : < Sistemul de partide , la noi în România, nu va putea să dispară decît printr-o înfometare foarte lungă .>

Iorga : "Dle Otetelișanu îmi dați voie să fac o îndoită declarațiune : Întîiu, eu n-am dat nimic scris reprezentanților presei străine ; eu am avut o conversație cu dînșii ,

am făcut fele de fel de glume , fiindcă nimeni nu mă poate împiedica de a păstra și ca ministru, temperamentul pe care l-am avut totdeauna.

Așa că **nu este un text autentic** și nu vă puteți sprijini pe dînsul.

Mai tîrziu am învățat că în contact **cu ziaristii din străinătate** este mult mai bine

să se dea un text scris, cum este acela pe care l-am dat presei din Paris.

Așa că nu este un text autentic.

Al doilea, eu fac deosebirea pe care am făcut-o și înainte , **deosebirea între partide**,

care sunt **un grup de oameni sprijiniți pe un program** cu dorința de a folosi țării

-și eu am dorit totdeauna ca toate partidele noastre să fie așa , să ajungă să fie așa -

și între **partidele cari se găsesc pe baza tradițională românească** - care o știți

dvs. și pe care o știu și eu - și pe care este inutil să o mai repet.

Vă puteți închipui că **nu poate fi vorba de înfometare**

atunci cînd este vorba de **un partid de idei**.

Partidul de idei poate să nu ajungă la guvern nu știu câtă vreme , și nu se sfârșimă ,
Dar **un partid care are în vedere satisfacțiuni bugetare** , dacă îl ții în opoziție
o bucată de vreme , evident că **se sfârșimă prin înfometare** .

Prin urmare , nu am putut vorbi de **partide** cari reprezintă **un crez de idei**
și **un devotament nobil** față de interesele țării
și **ascultare disciplinată față de șefii lor**.

Care sunt **așa** și care sunt **altfel**, nu mă întreba pe mine . "

(**ilaritate și aplauze la majorități**)

Otetelișanu : mulțumește , numai că el a cules acea frază din ...

"**Neamul Românesc**." ...

Iorga : "Uite **dvs.** , cari stați în jurul unui om eminent , cum este d.**mareșal Averescu**, fără nici
o speranță de a ajunge vreodată la guvern, meritați toată admirația mea " (**mare ilaritate** ,
aplauze la majorități)

Gr.Trancu-Iași : "Așa cum **au stat partizanii dvs. în jurul dvs. atîția ani** "

(**apaluze la PP**)

Iorga : " **Eu nu scriu ziarul meu , eu nu corectez ziarul meu**.

El este redactat foarte inteligent de un eminent membru al majorității , []
care nici el **nu poate să verifice fiecare lucru** care a fost luat din alte ziare "

Otetelișanu : "[...] Dlor, chiar dacă d. primministru ne spune : <nu am vrut să distrug
partidele politice > , totuși, din **ambianța** în care d-sa a venit în fruntea țării și
în fruntea guvernului, a rezultat că **în țară a început o acțiune împotriva**
partidelor politice. Și eu nu pot, ca reprezentant al unui partid politic ,
să nu viu și să arăt **greșitul curent** pe care unii au vrut să-l creeze în opinia
publică **împotriva partidelor politice**...

ACCuza : Va să zică constatați că există un asemenea curent ?

Gr.Trancu -Iași : Pe care au vrut să-l creeze...anturajul guvernului..

ACCuza : "Eu , de 40 de ani , lupt să creez un asemenea curent.**Și am reușit .**" (**ilaritate**)

Otetelișanu : Nu ați reușit, și o să vă demonstrez ... (p. 65)

Otetelișanu / nov.'31

▣ Rolul partidelor

Două obiecțiuni au fost aduse partidelor politice :

De ordin constituțional : **Constituția nu vorbește despre ele**.

Prin urmare , **se poate governa fără ele**.

ACCuza : Foarte adevărat !

Otetelișanu : "**Este o eroare profundă**, a se crede că viața politică în țara noastră și
în toate țările , care sunt organizate constituționalicește ca noi, **s-ar putea dispensa**
de partidele politice .

Constituția cuprinde **princpii** care trebuiesc realizate. **Principiile** pe cari le cuprinde Constituția
noastră , care este **o constituție democratică** , o constituție care se întemeiază pe **forma de**
guvernămînt monarhică , dar democratică ,sunt următoarele :

În țara noastră sunt alături **două forțe** : este , pe de o parte , forța pe care Constituția
o numește **suveranitatea poporului** ; Mai există încă o forță : **Suveranul ."**

Peste forța aceasta nu puteți trece.Între aceste două forțe **sunt diferențe** .

Forța poporului rezidă în **număr** . Cine are mai multe voturi la urne ,
înseamnă că este mai apreciat, mai agreat, mai de încredere .

Suveranul - are ca criteriu de judecată **rațiunea**. El apreciază , cercetează ,
observă evenimentele politice din țară, prin **inteligenta** Lui, prin **experiența** Lui,
prin **puterea** Lui de pătrundere .Consilierii pe care îi are , sunt trecători.

Ideal este ca **Suveranul** să reușească **să se informeze direct** .

"Vai de țara aceea în care s-ar interpune , între Suveran și popor ,

anumite persoane , care să se transforme în informatori permanenți ."[**Camarila !**]

Pentru ca poporul să-și poată exercita suveranitatea, să se poată pronunța conștient,
trebuie să existe "**îndrumători ai poporului** " , "**conducători ai poporului**" .

"**În statele constituționale, democratice**, rolul acesta de **îndrumători** ,

rolul acesta de **luminători** ai masselor îl joacă **partidele politice."**

ACCuza : " Este o tristă iluzie , pe care o aveți , d-le Otetelișanu "

Gr.Trancu-lași : " Dar adevărata iluzie"

Otetelișanu : " **Cei care luptă împotriva partidelor politice** [...]

fac un mare păcat față de țară și, dacă această luptă este conștientă , atunci înseamnă că **ei vor să pregătească dictatura.**

În ziua când **partidele politice ar fi scoase din viața publică,**

în ziua în care **poporul ar fi lăsat singur să judece evenimentele ,**

în ziua aceea **ar începe să domnească anarhia,**

simțindu-se nevoia să se vină cu un **guvern de mînă tare,**

adică **să se ajungă la dictatură.**

dr. V.Trifu : " **Poporul are mai mult bun simț decît partidele politice "**

Otetelișanu : " Nu întrebuițați numai **cuvinte vagi** , pentru că numai cu astfel de cuvinte vagi **vreți să induceți în eroare opinia publică."**

Dacă Constituția nu vorbește despre partidele politice, viața noastră publică nu se

poate dispensa de ele, încît în **reforma electorală** , printr-o **lege ordinară,**

acolo se vorbește de **partide , explicit.**

Otetelișanu / nov.'31

▣ Rolul partidelor politice - continuare -

A doua obiecțiune adusă partidelor , de fapt, este că **ele au guvernat rău,**

au dus **țara la prăpastie,** că și-au **hrănit clientelele politice,**

călcînd interesele generale ale țării .

A.C.Cuza : "Acesta este adevărul"

Otetelișanu : S-au tras concluzii de la cazuri izolate ; chiar dacă unele partide sau toate partidele , au greșit în unele acte ale lor, "**nu se poate trage concluzia că toate partidele politice sunt rele** și că, prin urmare ,

ele **trebuie să fie scoase din rîndul factorilor politici** ai unei țări "

Voci majorități : Tăslăuanu ! Goga !

Otetelișanu : este posibil să se conteste **rolul pe care l-au jucat partidele politice** , atît în

epoca de aur a Regelui Carol I , cînd s-au realizat atîtea mari opere în domeniul politic, cum este neatîrnarea, proclamarea regatului și mobilizarea din 1913,

care ne-a dat Dobrogea Nouă ? Sau este posibil să contestăm **rolul partidelor**

politice în acea epocă cînd s-a ajuns la **dezvoltarea admirabilă , economică,**

a țării noastre ?

Voci majorități : " **Au degenerat de atunci "**

Otetelișanu : " Și dacă ne referim la **epoca Regelui Ferdinand I** ,

pe care a-și numi-o epoca de glorie a neamului nostru, este posibil să se conteste

partidelor politice că ele au îndeplinit **un rol istoric în această epocă ?!"**

Se pot aduce critici partidelor politice ; **partidele politice au păcătuit** din cauza

a **două rele** : au fost prea multe **ambitii personale** între conducătorii lor ;

a fost prea multă **clientelă politică** , de satisfăcut .

Ambițiunile au dus la **fărîmițarea partidelor politice,** declanșînd apoi **demagogia** și mărin **clientelismul .**

Voci majorități : Foarte bine ! (apaluze la majorități)

Otetelișanu : "... dar de aici să se tragă concluzia că partidele politice sunt inutile în această țară, este o generalizare care nu corespunde unei mentalități obiective.

Tot ce **se poate cere partidelor politice** este **să înlătore răul sau relele** ,

să înlătore tot ce este **ambitii personală**, tot ce este **clientelă politică,**

să caute să ajungă să domine partidul și conducătorii partidelor să nu se lase

a fi dominați de masa partidului .Aceasta este **educația** pe care trebuie să o facă

partidele politice [...].dar aceste partide **nu pot fi excluse de la viața publică"**

ACCuza : " Cine să facă educația partidelor politice ? "

Otetelișanu : Conducătorii partidelor ...

Dr.V.Trifu : "Ar fi mai sigur să se deparatizeze "

G.A.Cuza : " Conducătorii sunt prizonierii partizanilor lor."

Otetelișanu : " Acesta este cercul vițios.Eu vă arăt relele și vă spun remediile"
(p. 65-66)

Otetelișanu / nov.'31, retro ' 20

▣ **Guvernările Partidului Poporului**

PP a guvernat țara de două ori.

Iorga : De trei ori .

Otetelișanu : Ca partid , de două ori.

Iorga: Și ca Ligă.

Otetelișanu : Prima dată **d.Averescu a fost la guvern ca simplu general și**
nu a avut partid.**Liga s-a înființat** după ce s-a retras din guvern, în **aprilie 1918.**

PP a guvernat țara între 1920-1922 și 1926-1927.

Voce majoritari : **Interpuși ai liberalilor.**

Otetelișanu : " [...] Dvs judecați lucrurile după aparențe, fiindcă nu voiți să adânciți evenimentele
La prima guvernare , din 1920, PP a avut **două misiuni** de îndeplinit :
mai întâi **restabilirea ordinii** ...

- **Voce majoritari** : Și aceea **a făcut-o dl Argetoianu *** (**Ilaritate**)

Otetelișanu : ... a doua , **reforma agrară** ...

Voce majoritari : Și aceea **pretind că au făcut-o , liberalii . * ***

Otetelișanu : ... apoi a dat **primul buget al țării** ; [.....]

În a doua guvernare (1926-1927), PP a avut ca misiune îndreptarea situației
economice și financiare a țării.PP a venit la putere la 1 apr.'26 și a trebuit să execute
bugetul făcut de PNL în 1925. Dă statistici . (p. 67)

Otetelișanu / retro 1920

*** Notă . Greva generală --**

Punctul culminant al grevei de la cfr, greva generală, a fost la 20 oct.'20.

Otetelișanu cu Bucșan (subsecretar de Stat la interne) se aflau la moșia lui

Argetoianu de la Breasta-Dolj.Au plecat la prefectură, unde au aflat că trenurile
nu merg, și au ajuns la București cu un automobil.

Argetoianu a ajuns la Consiliul de miniștri , după ce premierul Averescu luase toate
măsurile.A doua zi, greva a încetat.-----

Otetelișanu -Iorga / retro '20

**** Notă. Reforma agrară -**

Reforma agrară a fost votată și a început aplicarea ei.

D.I Perianu : Ați fost **portăreii liberalilor.**Ați executat-o

Voce majoritari : Reforma a fost făcută de **Regele Ferdinand** ...

Otetelișanu : Lăsați , d-lor, frazele ...

Iorga : Aceasta nu este o frază .**Regele Cunoașteți pe autorul acestei proclamații Ferdinand a spus**
soldatilor pe front că pământul pentru care luptă va fi al lor .

Cunoașteți pe autorul acestei proclamații ?

Otetelișanu : Nu

Iorga : "Ei bine, autorul acelei proclamații este aici. (**aplauze prelungite**)

Eu am scris-o în palmă , pe strada Lăpușneanu, după cererea Regelui Ferdinand. " (**aplauze**
prelungite la majorități)

CRSturdza (L. Vlad Tepeș) : Dle Otetelișanu, nu sunteți la curent cu istoria țării.

Otetelișanu : Recunosc, **toată gloria se cuvine Regelui Ferdinand** ,
însă realizarea ei s-a făcut sub formă de **Decret-lege [PNL]** ,
apoi a fost transformată în **Lege** de P.Poporului...

Iorga : " Eu cred că **foarte bine** s-a făcut că **unii au dat sfat** ,
alții au votat la Iași **exproprierea** ,
alții, aici la București, **au votat legea** de împrăștiere ,

iar alții au dat **ultima formă** a acestei legi." (p. 67) -----

Iorga - Otetelișanu / nov. 31

▣ **Necesitatea colaborării ; nocivitatea campaniilor calomnioase .**

Iorga : De ce **lucrurile bune au fost cu puțință atunci**, [**reforma agrară**] prin colaborarea tuturor și **de ce la apelul meu sincer** - pe care îl fac de șapte luni la toată lumea - ca să înțeleagă că în acest moment , noi, în cea mai grea sarcină pe care a avut-o un guvern, **avem nevoie** de altceva decât de **calomniile și injuriile** unei părți din presă și de **intrigile unei părți din lumea politică** - de **această conștiință** atât de necesară țării, **nu se impune ?**

De ce ceea ce spuneți dvs așa de frumos aici , **de ce** același lucru nu se întâmplă în **foaia dvs** ["**Îndreptarea**"], care în fiecare zi întrebunțează cele din urmă arme împotriva noastră ? **De ce** nu se găsește în declarațiile pe care le faceți poporului ? **De ce** această nenorocită rațiune este totdeauna osîndită să vadă pornirile de bine ale unuia, împiedicate astăzi de **invidia , de ura și de nerăbdarea altora ?** (**apaluze**) Acesta este adevărul."

Otetelișanu : Toată cuvîntarea sa este o dovadă că PP s-a ridicat la înălțimea momentului.

Iorga : Dar presa dvs ? [...]

Otetelișanu : Presa poate face uneori niște glume , dar nu se atinge de fondul adînc al sufletului lui Iorga ." **Presa noastră critică mentalitatea nenorocită** care conduce acest guvern și **care nu sunteți dvs."**

Iorga : "Nu pot primi complimentul ! " (p. 67)

Al.Otetelișanu / nov.'31

32.) Gr.Trancu-Iași (PP) discurs la Mesaj, 26-27 nov.'31 (nexeroxat, nefișat)

(LD: regret, poate cauți în MO , DAD ...)

33.) O.Goga (PP) intervenție , 10 dec.'31

(DAD, MO 20, șed. din 10 dec.'31)

[LD:fișier, nexeroxat]

Paradoxul guvernului Iorga : guvern contra partidelor , cu 100 de parlamentari liberali "clasici" , apărători ai partidismului !

Chiar dacă PNL a declarat " divorț" , este responsabil de actele guvernului , pe care l-a ajutat să vină la putere.

Goga / dec.'31

34.) O.Goga (PP) , Circulară către președinții organizațiilor județene și

membrii Comitetului Executiv PP , 3 mart.'32

(AIC, Fond Casa Regală, dosar nr.14 / 1932, fila 1-4)

[LD: Scrisoare semnată O.Goga]

"Iubite amice" ,

Spune că are o sarcină dureroasă .**Președintele partidului, Averescu**, de aproape un an, prin atitudinea sa "**tulbură , consecvent și metodic, tradiționalul respect care a înconjurat Coroana la noi ."**

" Ziarul "**Îndreptarea**" ,s-a transformat într-un monitor subversiv, care răscolește opinia publică , **știrbind prestigiul Coroanei."**

Toți sunt nedumeriți de atitudinea generalului.

Pentru PP, aceasta este o zguduire de credință !

PP este dator să stea alături de Tron, va asculta oricînd chemarea Regelui.

Mareșalul Averescu a lansat în ziua de **1 mart** a.c. o **Circulară** [LD: n-o am]
către șefii organizației noastre , așezându-se în calea evoluției firești a PP.
Ni se dă " psihologia tulbure a unui **mic egocentrism** rănit în așteptările lui "
și , în mod arbitrar, **i se interzice partidului " o ideologie** pînă bine de curînd **unanim**
mărturisită . "
D-sa exclude în mod dogmatic **colaborarea patriotică cu alte formațiuni** ,
cu care ne înrudit prin idei . [???]
Declară chiar că, **cît va conduce PP, nu va fihemat la guvern .**
Atunci unde va fi chemat ? ! Ce rost mai are PP?!
"De aceea, **am consultat majoritatea covîrșitoare a fruntașilor noștri** și
ne-am hotărît **să cerem reîntronarea logicii în rîndurile noastre.**
Întemeiat pe **dreptul meu de fondator al PP,**
îmi iau libertatea de a **convoca Comitetul Executiv** care
să decidă de atitudinea președintelui său..
Comitetul Executiv îl convoc pentru **12 martie** , ora 11 a.m.
în sala de sus a **restaurantului Enescu "** O.Goga .

35.) **Al.Otetelișanu (P.P-Averescu) , Declarație la conversiune, 5 mart.'32**

(DAD, MO 54, șed din 5 mart.'32, p. 2039- 2041)
[LD: xerox integral.Declarație clară, documentată, argumentată, consistentă.
Respingere a legii Argetoianu.Varianta susținută de PP: **conversiune generală a tuturor**
debitorilor (rurali și urbani) , cu finanțare asigurată,cu rezolvarea echitabilă a intereselor
debitorilor și creditorilor.Fără "înduișări" țărăniste sau populiste.
Cu grijă deosebită pentru instituțiile de credit] **Vezi la fișier Legiferare**
Pe de altă parte , deși nu oficial, **criza din PP** era subiect de can-can , **acțiunea lui Goga** ,
subiect de speculații, toată lumea așteptînd "bomba" !]
Otetelișanu / mart.'32

▣ **Varianta Averescu**

"**Partidul Poporului**, prin mai multe **declarații** , făcute în diferite comisiuni care s-au
ocupat de proiectul conversiunii datoriilor agricole, **a precizat punctul său de vedere** , cuprins
și în declarația de față.

"**Partidul Poporului** a fost **cel dintîi care și-a dat seama de necesitatea aplanării**
conflictului dintre debitori și creditori, conflict care , încă de acum trei ani,
a ajuns să ia aspectul unei **grave probleme sociale** , cerînd o **grabnică soluție.**[.....]
Otetelișanu / mart'32

▣**Conversiunea-Argetoianu**

"**Partidul poporului**, avînd cercetată de aproape chestiunea rezolvării conflictului dintre debitori
și creditori, **a privit cu toată bunăvîța angajamentul luat de guvernul actual** , cu privire la
asanarea datoriilor agricole, **crezînd** că în cele din urmă va ajunge să îmbrățișeze chestiunea **în**
tot ansamblul ei și , pe bazele concepute de noi, [!?!]
deși **avea toate motivele să se îndoiască încă de la început.**

[.....]

Otetelișanu / mart.'32

▣ **Lipsa finanțării conversiunii.**

"Partidul poporului [...] **a crezut și crede** că problema trebuie să fie privită
în întregul ei, iar soluțioanrea ei nu trebuie să consistă numai într-o măsură în vederea lichidării
trecutului, ci și **dintr-o măsură radicală**, să pună stavilă răului viitor.
Partidul nostru nu crede posibilă **soluționarea unei operațiuni** așa de grele și de complexe,
decît numai **pe o bază financiară serioasă** ,
care lipsește proiectului depus de guvern.Numai o astfel de bază financiară poate stăvili răul
în viitor, **menținînd ideea de credit nealterată.**

[.....]
Otetelişanu /mart.'32

▣ Nedreptăţirea debitorilor.

" **Partidul poporului** consideră **măsura nedreaptă fiind că loveşte categorii de contribuabili**, dintre care unii au certitudinea că vor beneficia de conversiune, cum sunt **proprietarii rurali mijlocii şi mari**, iar **alţii sunt excluşi** cu desăvîrşire, de beneficiile conversiunii , cum sunt **proprietarii urbani**.

[.....]
Otetelişteanu / mart.'32

▣ Periculozitatea legii

Partidul Poporului consideră **propunerea d-lui ministru de finanţe periculoasă atît pentru creditul statului, cît şi pentru ideea de ordine**.

[.....]Consideră că **este o greşală** a pune **faţă în faţă** pe cei doi adversari , -debitorii şi creditorii - şi socoate că **conversiunea trebuie să se facă prin intermediul statului**
[.....] (p. 2041)
Otetelişanu / mart.'32

▣ Respingerea conversiunii Argetoianu

"**Partidul Poporului** considerînd că **modul de realizare** a principiilor din proiectul prezentat **este fundamental greşit**,şi în dezacord cu punctul său de vedere, **nu se poate solidariza cu erorile cuprinse într-un astfel de proiect** şi nici **nu poate lua răspunderea consecinţelor** ce vor decurge din aplicarea proiectului devenit lege.[.....]

Partidul Poporului **îşi exprimă tot regretul** că o chestiune de importanţa şi gravitatea acesteia, **nu a fost cercetată cu toată atenţiunea cuvenită**, pentru a-şi ajunge scopul dorit şi aşteptat de ţara întreagă.[.....]

"Din nefericire, proiectul prezentat prin **îmbrăţişarea parţială a chestiunii**, prin clasificarea nefirească a proprietărilor agricoli, supuşi la regimuri diferite, prin **procedura greoaie şi confuză** prin **absenţa unei baze financiare** , care îngheaţă creditul particularilor pentru viitor şi ruinează institutele de credit, prin **robirea timp de 30 de ani a proprietarilor agricoli** şi prin toate dispoziţiile, unele mai nepotrivite decît altele, **nu-şi va ajunge scopul urmărit** , ci, dimpotrivă, **va înăspri raporturile** dintre debitori şi creditori şi **va arunca ţara într-un haos fără precedent."** (**aplauze la PP**)

... Totuşi, PP va participa la dezbaterile legii , va contribui la îmbunătăţirea ei...

Voci : Votaţi sau nu ?

Voci : Dar d. Goga ce zice ?

[**Otetelişanu nu răspunde, coboară de la tribună**]

Otetelişanu / conversiune / mart.'32

36.) Al.Otetelişanu "Cazul Romulus Boilă " , 14 martie '32

declaraţie pro-legea **controlului averii şi apărării onoarei** .

(DAD, MO 61, şed. din 14 mart.'32, p. 2433- 2459)

[LD: xerox complet, cu porţiuni ilizibile. Deoarece în şedinţa precedentă, s-a pus în discuţiune publică şi s-au pus în circulaţie o serie de aserţiuni în legătură cu **averea** pe care o posedă **Boilă** (procese, verificări la bănci , articole în presă) **Niţescu, Mirto, Mihalache**, încearcă, argumentează , cer să se lămurească pe cale legală, dacă Boilă se face vinovat . Campania a fost susţinută de presă , mai ales "Universul", şi l-a vizat pe **Maniu**. PNTJ relansează proiectul de **lege pentru controlul averii şi apărarea onoarei.**]

▣ P.P (Al Otetelișanu)

Otetelișanu : Dle președinte, cer cuvîntul.

Voci : În numele cărui partid ?

Otetelișanu : În numele Partidului Poporului.

Voci : Care ?

Otetelișanu : În numele Partidului Poporului , țin să fac următoarea declarație:

În aceste două zile **s-a dezbătut un caz care privea o anumită persoană** , și în același timp, **s-a făcut o propunere pentru votarea de urgență a unui proiect**, propus de către reprezentanții unui partid , care se găsește astăzi în parlamentul țării. În ce privește **chestiunea personală, noi nu avem a ne amesteca.**

Noi ne exprimăm însă mirarea că a fost adusă înaintea Camerei, cînd ar fi trebuit să fie epuizată în fața instanțelor judecătorești.

În ce privește propunerea de a se aduce în discuția Camerei , cît se poate mai urgent , **proiectul pentru cercetarea averilor foștilor demnitari sau actualilor demnitari ai statului, declarăm că ne asociem la această propunere** , și rugăm și noi Biroul Camerei **să aducă spre votare acest proiect**, evident, **rezervîndu-ne dreptul să facem observațiunile noastre** dacă vom găsi de cuviință că proiectul , așa cum este prezentat, nu-și îndeplinește scopul pentru care el urmează să fie votat ."

(**apaluze la PP și majorităț i**)

lorga : Da-ți-mi voie să intervin cu o observație.

Îmi pare foarte bine că d.Otetelișanu este de părere să se voteze acest proiect.

Dar mie o să-mi pară rău numai de un singur lucru.

Eu am dat în judecată pe d.XXX de la "Îndreptarea" , care mă întrebă **cu ce bani mi-am făcut vtile mele.Eu doresc să se zăbovească puțin discuția acestui proiect de cercetare a averilor**, ca să am întîi ocazia **de a se face condamnat d.XXX pentru o ignobilă calomnie și după aceea , vom cerceta și averea mea și se va vedea cum mi-am făcut vtile mele ."** (**ilaritate,apluaze la majorităț i**)

Știți că **parchetul a și început urmărirea**. Acum să-i dăm de rost cine este. "

[**urmează o ciorovăială lorga-Otetelișanu privind conceptul de "calomnie" și cel de "informație-întrebare " a unui gazetar]** (p. 2450-2451)

Otetelișteanu / mart.'32

37.) Petru Groza **către mareșal Averescu , Deva , 15 mart.'32**

(BCS. Mss 3982)

Circulara dvs nr. 9 , cerea un **Raport personal** privind opinia mea la **o mișcare de ruptură a partidului.**

A urmărit comunicatele presei, declarațiile șefilor partidului.

Cu o săptămîină înainte **a primit și o scrisoare [3 mart.] semnată O.Goga**, pentru o ședință a C.Executiv.

Conținutul acestei scrisori l-a zguduit, văzînd că **dușmanii PP au reușit aceasta.**

Ei sunt dezolați de dezbinarea **"marilor prieteni"** [**Averescu- Goga**]

Pe cei din **ramura ardeleană a PP . îi leagă Octavian Goga**,

cu o prietenie scumpă și amintirile unei epoci [,,,]visurile lui devenite realitate [...]

Dar , cunoscîndu-l și pe **realizatorul acestor vise [Averescu]** , războiul, luptele politice de 12 ani [...]

Acum ne cereți să alegem între dvs și el.

Să devenim **adversarul celui "părăsit "** .

Pentru interese și considerente politice, **am fost în tabăra dvs comună.**

Oameni cari v-am păstrat multă dragoste[...] **Ne cereți acum o jertfă maximă.**

O vom aduce și pe aceasta , pentru unul, pentru a nu ne despărți de amîndoi , plîngînd pe cel jerfit.[...] Ne vom reculege și ne vom face datoria înaintea. "

P.Groza, Deva, 15 mart.'32.

38.) Criza din Partidul Poporului , 22 martie '32

(Rev."Parlamentul românesc" , nr.8-9, 22 mart.'32)

Criza de metodă și de direcție din sinul PP este cea mai **recentă** , dar nu și cea finală, din crizele ce au bîntuit partidele politice.Se vor mai produce încă altele , înainte de a se îndeplini , noua stratificare a claselor și a partidelor în România.

Criza din PP este total **neașteptată** , **rapidă** în desfășurare, și **radicală** în urmări.

De mareșalul **Averescu** se spunea că **personifica sîngele rece și răbdarea** , că-și chibzuia hotărîrile , că-și pregătea făptuirile;

De **Goga** se spunea că, spirit creator, **vedea just, clar, cuprinzător.**

Și unul și altul au mers prea departe , mai zorit decît ar fi dorit fiecare.

Cine va cîștiga sau cine va pierde... se va vedea.

"Așa **hărțuit și sîrțicat dinăuntru și din afară** cum a fost PP în cei **12 ani ai existenței** sale, este într-însul **o forță de viață și de durabilitate** care amendează fundamental vechea costatare după care e foarte ușor de a dărîma dar greu de clădit.

"De aici înainte, separat sau întrunite în "front unic" , **partidele "mari" se vor izbi mai dureros decît oricînd de PP** , odată revenit pe liniile mari ale chemării sale politice "

Parlam.Rom,. / mart.'32

39.) " Congresul noului partid național-agrar "

Declarațiile d-lui **Goga** . Moțiunea. Banchetul. Duminecă, 10 apr'32

("Dimineața" , an 28, nr.9087, 12 apr.'32. reportaj+ foto)

Sala cinematografului "Rio" . Titulatura partidului au putut-o auzi cei din sală și cei din piața teatrului, - cu ajutorul **megafoanelor** - și s-a putut vedea concomitent cu sunetul , **inscripțiile imense** pe firmele nou-nouțe așezate deasupra localului **Gambrinus : "Partidul Național Agrar "** .

La congres :

Pe scenă : Th.Cudalbu, D.Burileanu, CCBrăescu, ICAtanasiu, gral Iancovescu, Eug.Goga, I.Isvoranu, dr.Bardescu, Sergiu Niță, TH.Deleanu, preot Dăianu, P.Nemoia, Gicu Săulescu, Oct.Prie, Sc.Arion, pr.Cuciujna, ing.Gigîrtu, Obrocea, Stan Ghițescu, pr.Lupaș, L.Galer, A.Eska, etc etc.

Pe stradă , în mijlocul simpatizanților,

Culoarea de galben : **Pake Protopopescu , Manoliu , C.Miclescu, Doljean ;**

Culoarea de albastru : **Al.Cămărășescu, Ionel Săulescu, ing.Sontag ;**

Culoare de negru : **dr.Ilie Rădulescu, Th.Voiculescu, Paul Iliescu ;**

Culoarea de verde . **Muzicescu, M.Poenaru, Ronea**

Deschiderea congresului .

ICAtanasiu : C.Ex. al PP , întrunit în ziua de sîmbătă , **12mart.'32,**

și fiind prezenți **2/3** din numărul total ce alcătuiesc acel comitet,

precum și fiind reprezentate **2/3** din totalul organizațiilor din țară,

au proclamat în unanimitate pe **d. Goga ca președinte al Partidului poporului,**

în locul d-lui mareșal Averescu.[!!!]

În calitatea mea de fost președinte al ședinței din 12 martie ... am plăcuta datorie de a propune congresului - în conformitate cu statutele partidului - **ratificarea alegerii** făcută în persoana d-lui **Octavian Goga ."**

Goga / apr.'32

▣ **Ruperea de PP.**

[**LD: pur și simplu ! precum îmbrăcarea unei haine noi ... ar putea semnifica și renașterea unui alt trup ! Goga** nu era un om fără trecut, fără răspunderi, făcuse parte din acea **"clasă conducătoare "** (pe care o învinovăța) **fusese fruntaș al PP, fusese în guvernele Averescu !]**

" Din ziua în care **ne-am desfăcut de vechea conducere** , simțim că suntem datori să punem pecetea gîndului nostru pe toate năzuințele viitoare.

Lăsăm pe seama îndrumării de ieri , întreaga recunoaștere ,
dar și întreaga răspundere pentru toate actele săvârșite .

Vrem să se știe că după ce **am executat o separație** cu respectul formelor
cari au certificat dreptatea noastră, noi suntem hotărâți să **nu mai privim înapoi** ,
spre **o concepție care nu ne aparține."**

PNA / 10 apr.'32

40.) **Gr.Trancu-Iași (PP) , comunicare la Regulament, 11 apr.'32**

(DAD, MO 84, șed. din 11 apr.'32)

Aduce la cunoștință , **în numele PP** , că s-a constituit un nou partid politic ,
PNA, care și-a expus și programul.

/ **3 din deputații PP - O.Goga, Tilică Ioanid și Stan Ghițescu** - au trecut la noul partid.

/ **PP a avut și are dreptul la 10 deputați.**

În locul celor plecați, **trebuie puși supleanții de pe listă.**

41.) **O.Goga, discurs la întrunirea PNA de la Ploiești, 8 mai '32**

("Dimineața" , 10 mai.'32)

[LD : "Dimineața" semnalase cu câteva numere în urmă, pe de o parte,
faptul că **Goga** a fost primit în **audiență la Rege**,
pe de altă parte, că **la banchetul** de la "Palermo" ,

ar fi spus că **< În mai puțin de o lună ,Bucureștiul va fi la ordinele noastre .>**

La Ploiești , el lansează campania de răsturnare a guvernului...]

În P.Poporului, Averescu : "**M-am despărțit în ziua când m-am convins că
mareșalul nu mai vede limpede, nici situația politică,
nici datoriile sale față de acela [Carol] care sintetizează
interesele vitale ale neamului și întrupează ideea națională."**

O.Goga / 8 mai / '32

Caderea gov.lorga

Inercarea lui Titulescu

Guvern de alegeri Vaida

42.) **PP: reacții, opinii, p.d v. la căderea guvernul lorga , 1 iun.'32**

Primele reacții

("Dimineața, 2 iun.'32)

La PP , aseară, **Otetelișanu** a telefonat lui **Averescu** (aflat în Italia)știrea .
Acesta a spus că va comunica dispozițiile sale .Din cercurile averescane :

Criza era așteptată; s-a produs atât de repede, încît **a produs nedumerire;**

Probabil se va încerca , iar , "**guvern de concentrare**" ;

Cum privește d.mareșal Averescu criza

("Îndreptarea " , 2 iun, cf."Dimineața", 3 iun.'32)

Un fruntaș averescan a avut o lungă **convorbire cu Averescu** (aflat la Lausanne !)

Dacă încep consultările, Averescu a dat următoarele instrucțiuni:

Să se constituie **un guvern** la care **să paticipे toate partidele
cari au mai guvernat pînă acum țara;**

2) Să se fixeze dinainte **un program minimal de guvernare** ;

În ce privește repartitia portofoliilor , PP nu are de pus nici o condiție.

43) Gr.Trancu-Iași (PP) , Partidul Poporului " , iun.'32

44.) PP: poziția față de guvernul de "concentrare" -Titulescu

Sosirea d-lui mareșal Averescu în țară .

("Dimineața" , 6 iun.'32, I.Lefter)

/ Pe 4 iun. s-a reîntors.**La Turnu Severin** , scurtă oprire , a fost întâmpinat de organizația locală.Din vagonul simplon, a coborât însoțit de d-nii **Petre Papacostea și Crăiniceanu.**

/ În vagon **Averescu** a declarat : " **Mă bucură că s-a izbit de perete guvernul acesta** , prăbușindu-se de la putere , fiindcă era lipsit de capacitatea necesară.După mine, **această schimbare se datorește constatărilor** făcute în ultimul timp **de un străin.** Când însă s-a ridicat **glasul meu**, pentru acelaș lucru,

el nu a fost luat în considerație pentrucă vorbea un român. [...] Să ne ferească Dumnezeu de zicătoare : **schimbarea domnilor, bucuria nebunilor "**

Averescu nu este de acord cu **încercarea lui Titulescu** , formula nu se va putea realiza, iar dacă s-ar realiza, nu ar funcționa.

Trebuie un guvern de partid.Regele trebuie să fie atent pe cine alege.

/ La Craiova, Averescu a fost întâmpinat de org.locală și cetățeni.

/ La miezul nopții, "simplonul" a ajuns în Capitală.

O mare mulțime l-a întâmpinat : **Gr.Trancu -Iași, gral Văleanu, Oct.Tăzläuanu,**

Mihail Beclescu, Petre Negulescu , DDGrozdea, Anibal Teodorescu,

Dobreanu (ex-președ.Senat), **N.Darvari , gral Dabija. Dr.Daniel, C.Bucșan, gralTeodor**

Niculescu, Tache Policrat, ing.IGNiculescu, C.Dristorian, Gr.Carp, prof.Daniel, A.Imbroane

(sosit cu trenul) .

Dna general Văleanu l-a oferit un splendid buchet deflori.

În piața Gării de Nord, **toasturi :**

Gr.Trancu -Iași : " [...] Capitala României Mari așteaptă pe salvatorul Țării din zilele ei grele.Sunteți unica nădejde a acestui popor [...] unica nădejde de salvare .

Cuvîntul dvs.va fi hotărîtor.[...]"

Mareșal Averescu : " [...] **Am scăpat de acest guvern** , pe care am căutat să punem toată acțiunea noastră în a-l răsturna.[...]De oarece guvernul nu mai există,

să nu mai vorbim de el : De mortuis nihil nisi bene !" [...] "

/ Despre viitorul guvern, nu se va pronunța pînă ce Coroana nu-l va anunța.

A fost pus la curent că **s-a iscat o adevărată licitație !** Toți au soluții în buzunar !

Toți au planuri ! Toți se înghesuie , ca anul trecut !

În guvernul viitor, "**nu trebuie să participe** nici unul din **copărtașii la relele**

ce s-au făcut pînă acum [aluzie la PNL ; sau și laPNT ?] Oamenii care au făcut parte **din guvern și din majoritate , foști complici** cu guvernul care ne-a adus aici,

n-au ce căuta [...] Ne trebuie **doi factori importanți : demnitate și sînge rece** ,

pe care să-i punem în serviciul țării și **nu o acțiune pripită** , care ar fi dăunătoare și partidului și țării.

Averescu / 6 iun.'32

45) PP : poziția față de gov.de " alegeri " al.Vaida .

Averescanii sunt mulțumiți

("Îndreptarea", cf. "Dimineața" , 8 iun.'32)

"**Guvernul Vaida este un guvern de partid, și o revenire, pe această cale, la regimul sincer constituțional [...]**

Prima soluție fiind irealizabilă, s-a recurs la cea de-a doua, normalizînd astfel viața noastră politică și scutind țara de experiența aventurierilor și a

tehnicienilor de toate felurile , care n-au făcut decît să complice criza și să agraveze starea de nenorocire în care ne zbatem de atîta timp.
PP/ 8 iun.'32

46.) Rezultatele la alegerile din aug.'32

Vezi la fișier **Alegeri și Sistem de partid**

Guvern Al.Vaida Voevod .Legislatura II .Sesiunea extraordinară , 10 aug.-oct.'32

47.) V.Roșețeanu (PP-Averescu) , Declarație la mesaj, 16 aug.'32

(DAD, MO 10, 16 aug.'32, din Sumar)

[LD : nexeroxat, nefișat]

48.) V.Roșețeanu (PP-Averescu) , protest la Regulament , 1 sept.'32

(DAD, MO 21, șed. din 1 sept.'32, p. 582)

A fost înscris să vorbească la discuția la Mesaj.Președ. Camerei, din proprie inițiativă, a luat dispoziția să-l șteargă de pe lista oratorilor.

- **Voci PNT** : ați fost absent.
- **Roșețeanu** : A fost prezent tot timpul.Este o măsură abuzivă.
- **Șt.Cicio -Pop** : Dvs ați citit o **Declarație** ; ca să țineți un discurs, e prea mult. V-am atras atenția că dacă citiți Declarația, nu mai aveți dreptul la cuvînt.
- **Roșețeanu** : Trebuia să consultați Adunarea .

LD : Nu i se mai dă cuvîntul.Declarația nu o am .

Roșețeanu / 1 sept.'32

49) V.Rădulescu (PNT , Raportor la Adresă) , discurs conclusiv, Cameră , 1 sept.'32

(DAD, MO.21,șed. din 1 sept.'32, p. 582-596)

Intervenții în discurs : **Inculeț**, **Mihalache**, **IZCodreanu** , **IGDuca** ș.a.

[LD : este un doctrinar "țărănist" . În locul argumentelor și analizei aplicate celorlalte partide (doctrine, programe, politici ,) el recurge la întrebări retorice, persiflări, etichetări.

Denotă fie aroganță, fie incopetență, fie simplitate.

Este în schimb , un fervent susținător al **regimului parlamentar**, al rolului ce revenea **majorității parlamentare**

în mecanismul politic de guvernare, ceea ce confirmă **ponderea acesteia în doctrina PNT**

Discursul este un rechizitoriu vehement la adresa PNL-ducist]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Limbajul parlamentar**

" Dle președinte , dlor deputați, nu iau cuvîntul fără un sentiment de jenă ,pe care-l simt , pentru că **sunt nevoit** și eu

să prelungesc o discuție, care deja s-a prelungit peste marginile îngăduite de nevoile vremurilor de astăzi.

S-a vorbit prea mult. Am avut însă ieri o consolare .În timpul cînd vorbea d.Toma, mă gîndeam că, în adevăr

este o mare legătură între dinamica dinăuntru parlamentului și între dinamica vieții din afară.
Este adevărat, d-lor deputați, că **în Tara Românească se vorbește mult.**

Vorbesc și **oamenii de jos și sătenii** pe șosea, cînd mîină boii , și critică și **sătencile** cînd se adună la lucru .

Oamenii noștri , **Români adevărați**, vorbesc și critică prin toate locurile publice ; vorbesc și critică și oamenii cu situații mai înalte, **ziariștii și oamenii politici** , critică toți activitatea noastră , pentru că **în țara aceasta se vorbește și se critică."**

- **Voci din opoziție** : Se fură ,d-lor deputați, se fură !

- **V.Rădulescu** : " D-lor deputați, **și noi vorbim aici și criticăm** , pentru că suntem fii buni ai acestei țări ,

crescuți după chipul și asemănarea ei și, dacă ținem seama de această împrejurare , că **suntem Latini** așezați aici,

în Peninsula Balcanică, lîngă vecini iuți, pe care cîteodată îi copiem, ne dăm seama, d-lor deputați,

de ce **ajungem** cu atîta repeziciune **de la vorbe mai ușoare , la vorbe mai grele , și de la vorbele grele , la fapte."**

Dar dacă este adevărat că simțim înlăuntru ființei noastre acest **imbold de a vorbi**, de a prelungi a infinit unele discuțiuni, nu este mai puțin adevărat că, în fiecare moment, în fiecare clipă a existenței noastre,

suntem datori să ne examinăm și să ne cîntărim cuvintele , să fim **conciși și să ne abținem** de la orice expresie ,

care nu ar fi compatibilă cu demnitatea Parlamentului ." [.....]

Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Consens și responsabilitate**

"Pe această **platformă de obiectivitate** , sunt nevoit să recunosc , în primul rînd, **veritatea afirmațiilor**

pe care le-a făcut ieri **d.Duca** [**31 aug. LD : lipsă doc.**] , în numele PNL .

Suntem de acord pe această constatare că, în ce privește **liniile mari ale politicii de**

stat,

suntem toți bărbații politici și toate partidele politice **de comun acord.**

"Suntem de acord în ce privește **politica externă** :

Suntem de acord în ce privește **apărarea teritoriului românesc** ;

Suntem de acord în ce privește **politica minorităților** ;

Suntem de acord în ce privește **atitudinea noastră față de armată.** (aplauze)

toți bărbații noștri politici ai acestei țări

s-au găsit pe aceeași linie tradițională a devotamentului către Coroană." [.....]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **PP-Averescu**

Declarația în numele **PP** a fost citită de **V.Roșeteanu** : <Partidul Poporului crede că în situația actuală,

pentru a înfrunta cu succes greutățile în care ne zbatem, avem nevoie de **un guvern ieșit**

dintr-un partid

care a dat deja **proba de bună gospodărire** la cîrma țării și care **să se sprijine pe**

majorități

izvorîte din **alegeri curate** , în adevăratul înțeles al cuvîntului. >

"Cine ne face această declarație și în numele cărei opere ? Ni-o face **Partidul Poporului** , în numele d.lui Mareșal Averescu , în numele **alegerilor din 1926**, și în numele **reformelor** pe care le-a înfăptuit.

Dar ar fi să mai înveninăm atmosfera ca să reamintim aceste lucruri triste.

"D.**Mareșal Averescu** și-a legat numele în mod atît de frumos de **războiul pentru unire** .

"În ziua cînd **s-a închinat însă în fața aceluia care l-a acuzat de trădare la Brăila** [**Brătianu ?**] , în ziua aceea soarta i-a fost pecetluită. (aplauze la PNTJ)

"Nu a făcut nimic și este regretabil pentru noi că

Mareșalul Averescu își sfîrșește în mod atît de tragic viața sa politică."

Dar mai este o parte a Partidului Poporului ; este **cealaltă jumătate** [**PNA-Goga**] , care s-a deslipit și care ne-a mai făcut încă o declarație , pe care o citesc în rezumat , la sfîrșit

- **Roșeteanu** : " **Dacă l-am fi avut pe Boilă** , altfel vorbeam !

- **II Mirescu** : " **L-ați avut pe Tăslăuanu...** (p. 585)

V.Rădulescu / 1 sept. '32

50.) **V.Roșeteanu (PP) , la Legea control avere ... 24 sept.'32**

(DAD, MO 34, șed. din 24 sept.'32, p. 1197- 1204)

▣ **Legea**

O consideră f. importantă.O va judeca din **4 p.d.v. : tehnic, utilitate, scop, sinceritate .**

Din p-d-v. tehnic, **opozitia a fost de acord cu majoritatea,**

de aceea **mulțumește** lui **Virgil Grossu și Periețeanu** , distinși juriști de la baroul Ilfov.

Exemplul ar trebui urmat și la alte legi.

/ **PNȚ a făcut o mare eroare aducând**, însă, acest proiect

într-un moment când se tratează cu străinătatea împrumutul pentru Conversiune .

Se confirmă că în Țara Românească se fură !

Țineți cont de Raportul Rist, ... și veți vedea că în Țara Românească se fură !

Nu trebuia să veniți cu legea într-o sesiune extraordinară .

Sunt așa mulți acuzați în PNȚ încât le este onoarea în pericol ,

de veniți în lege **cu pedepsele denunțătorilor** , nu cu controlul averilor ?

- **IGR.Periețeanu : DI Otetelișanu (PP)** , în sesiunea trecută , **a susținut în numele PP utilitatea pedepsei denunțătorilor ...**

Acum am făcut o lege unificatoare. În Codul Penal transilvănean, acuzația mincinoasă , în apărarea onoarei, se pedepsește cu 5 ani de închisoare .

- **Roșeteanu** : A celor de rea -credință !

Este foarte curios că PNȚ face acum atîta caz de apărarea onoarei !

Nu urla PNȚ , în 1927, că mareșalul Averescu a furat perdelele de la Președinție ?!

Mareșalul nu s-a plîns de aceste calomnii.

Cazul Hamangiu.

De ce a confiscat PNȚ , ministrul Mihalache , "Nemul Românesc " din 8 iunie 1932 ?

lorga , în "Doi ani de restaurație" arată că **eminentul și cinstitul Hamangiu** a vrut să facă purificare morală și **a murit de inimă rea când a văzut că este împiedicat .**

- **Iosif Rang** (PNȚ) : Trebuie să-i facem autopsie " (**ilaritate LD : ?!?**)

- **Roșeteanu** : Îmi pare rău că asta stârnește ilaritate. De asta a murit Hamangiu , a făcut congestie ...

- **CNȚeianu** (PNȚ) .**A murit din cauza regretului infamiliilor pe care le-a pus la cale [...]**
Tot ce era infamie și calomnie s-a scurs prin Ministerul de Justiție , un minister de " răzbunare politică "

Cazul Boilă

- **Roșeteanu** : Nu am crezut în acuzațiile aduse dlui ministru Popovici , dar "**cred că Boilă este vinovat** " . Cereți dvs o anchetă parlamentară și vă asigur că veți satisface

opinia publică și Parlamentul. **Eu cred că Boilă a comis ce s-a spus.** Convingeți-mă de contrariul.

- **Pr. D.Man** : Nu vorbiți așa de o persoană absentă , care nu se poate apăra . Această lege va face lumină.

- **Roșeteanu** : **De ce nu ați aplicat Legea din 1921** - legea Averescu - ,pentru îmbogățirii de război ?

- **Periețeanu** : Legea a fost abrogată de PNL ! Ea era pentru îmbogățirii de război, acum este pentru toată lumea .

Consiliile de administrație

PNȚ a înființat 100 de Consilii de administrație ,

ați plătit pe unii cu 200 - 500.000 și 1 milion de lei !

Dvs ați organizat , astfel , " jaful în mod legal " ...

- **Dr.Lupu** : Are dreptul dl Roșeteanu :Legea trebuia făcută din 1916.
Uite, La Uzina Reșița ... sunt 20 de membri în Consil de administrație,
care sunt plătiți cu 1, 2, 3 milioane ! Unii sunt juriști, alții sociologi ,
"granguri mari, în afară de politică " ...
 - **I.Gr.Periețeanu** : Asta trebuie introdusă în Codul de comerț , la controlul Societății Anonime ,
nu în această lege. Roșeteanu / 26 sept.'32
-

51.) **I.Zelea Codreanu (G de F) , discurs la legea control avere și apărarea onoarei , 24 sept.'32**

(DAD, MO.34, șed. din 24 sept.'32 , p. 1226-1227)

IZCodreanu / 24 sept.'32

▣ Biografie politică.

- **I.Z.C** : Nici o dată în viața mea **n-am făcut parte dintr-un partid de guvernământ.**
 - **M.Negură** : dar în 1920 , **n-ai candidat ca averescan ?**
 - **dr.Lupu** : **Ai fost în PNȚ cu d.lorga .**
 - **IZC** : "**Da, am făcut parte din așa -numitul Partid Naționalist -Democrat ,
care a murit după aceea și a reînviat acum.**
Pe atunci, **PND a fost în cartel electoral cu averescanii**, pentru o clipă. (**exclamații la PNL**)
Cu tot cartelul electoral, nu m-a împiedicat ca, de la această tribună, să le dau frecușul ce- l
meritau ,
"N-am făcut nici o dată , și să mă ferească Dumnezeu , să fac parte din partidele dvs."
 - **M.Negură** : După război, veniseși la Vaslui , la Colegiul III, să candidezi pentru general
Averescu.
Ai luat parte la discuții, în casa lui Motaș "
 - **IZC** : " Îți voi răspunde cu vîrf și îndesat ,Eu nu eram pe atunci demobilizat.
Eram comandant de batalion la regimentul 25 infanterie.Întorși de pe front, **noi, militarii,**
aveam mare admirație
pentru general Averescu.De aceea vorbeam așa despre el.
După ce m-am demobilizat , **eu am candidat în jud.Baia.**
Admirație pentru general Averescu , ca militar, **o am și acum** - am luptat sub comanda lui -
și o voi păstra pînă la sfîrșitul vieții."
 - **M.Negură** : "Dar ai dispreț pentru el, ca om politic."
 - **IZC** : Nu trebuie să spuneți dvs asta ! Este felul " liberal " de a pune toate chestiunile cu
șiretenie " (p. 1222)
I.Z.Codreanu / 24 sept.'32
-

52.) **V.Roșeteanu (PP) , la demisia lui Titulescu , 29 sept.'32**

(DAD, MO 38, șed. din 29 sept.'32, p. 1471)

53.) **Anibal Teodorescu (P.P) , la Conversiune, 2 oct.'32**

(DAD, MO 41, 2 oct.'32, p. 1588-1589)

/ Reafirmă p.d.v. al PP expus în **Declarația** din 2 mart.'32 (Convers.Argetoianu)

/ PP a preconizat cel dintâi conversiunea (1929) , dar **intervenția statului**

trebuia **să apere** ideea de credit public și particular , **care trebuia salvardat și întărit .**

/ Bazat pe concepția **solidarismului social** - de care PP a ținut cont în toate împrejurările -

Statul (întreaga populație) trebuia **să ia asupra sa** partea de sacrificii cerută

/ **PP nu va vota proiectul GGMironescu**

54.) **V.Roșețeanu (PP) , la Conversiune , 3 oct.'32**

(DAD, MO 42, șed. din 3 oct.'32 , p. 1636-1640)

/ **Legea : "monstru cu 2 capete "** : ieșit din lupta dintre " țărăniștii " și "economiștii" din PNȚ

Are caracter contradictoriu , inconsecvențe .

/ Este dezonorant pentru majoritate că este " presată " -cum spun ziarele -
să voteze legea , că altfel... cade guvernul !

/ **PP nu votează legea** , pentru că , prin ea , se desființează și ajutorul dat prin Legea Argetoianu...

55.)